

Bundesministerium
des Innern

Bundesamt
für Migration
und Flüchtlinge

Добре дошли в Германия

Информация за имигранти

Тази брошура се публикува безплатно за целите на провеждане на комуникационни дейности на Федералното министерство на вътрешните работи. Тя не трябва да се използва за реклама по време на избори нито от партиите, нито от техни кандидатите или помощниците по време на предизборните кампании. Това важи за изборите за Европа, Бундестаг, Ландтаг и комуналните избори. Като злоупотреба се смята преди всичко раздаването ѝ по време на изборните мероприятия, на информационните щандове на партиите и прибавянето, отпечатването и залепването на партийно-политическа информация или реклама. Забранено е също така предаването ѝ на трети лица за целите на изборната реклама. Независимо от това, кога, по какъв начин и в какъв брой тази брошура е получена от получателя, тя не трябва по никакъв начин и никога да се използва за предстоящи избори, което би могло да се приеме като съдействие на федералното правителство в полза на отделни политически групи.

За тази брошура

Имате намерение да се преселите в Германия или от скоро се намирате във Федерална република Германия и желаете да останете постоянно тук? Тази стъпка носи със себе си много промени. Наличната брошура ще Ви даде ориентировъчна помощ и основна информация, за да се ориентирате и интегрирате по-бързо в новата си родина.

На следващите страници ще намерите:

- важна информация за Вашия живот в Германия
- полезни телефонни номера, съвети за четива и адреси за контакт
- съвети, които ще улеснят ежедневието Ви

Може би имате много въпроси: Как мога да намеря работа? Къде мога да науча по-добре немски език? Кои документи са важни и в кое училище мога да запиша децата си? Информацията на следващите страници ще Ви помогне да намерите отговори на тези и други въпроси. Освен това тук ще намерите и съвети, към кого можете да се обърнете, когато имате специални въпроси – например към служителите в близкия до Вас миграционен консултационен център. Много от проблемите могат да бъдат решени, когато просто потърсите съвет от Вашата съседка, колеги и приятели.

Добре дошли в Германия – и в Интернет

Допълнения към темите, посочени в тази брошура ще намерите в предлаганата на различни езици информация в Интернет на Федералната служба за миграция и бежанци на адрес www.bamf.de/willkommen-in-deutschland.

Информация за късни изселници

Ако се числите към късните изселници и като такъв се преселите в Германия, можете да получите допълнителна информация в отделна брошура, отнасяща се изцяло до Вашата ситуация. Тя се казва: „Willkommen in Deutschland – Zusatzinformationen für Spätaussiedler“ (Добре дошли в Германия – допълнителна информация за късни изселници). Можете да я поръчате в издателството на Федералното правителство (вжте издателското каре).

Указател в брошурата

Необходима Ви е виза за влизане в Германия?
Прочетете на **страница 8**

Желаете да учите **немски**?
Допълнителна информация ще намерите на **страни**

Желаете да научите кое **училище** може да посещава детето Ви?
Прочетете на **страница 72**

Очаквате ли **дете** и търсете съвет?
Допълнителна информация ще намерите на **страница 58**

Болни сте и Ви е необходима помощ?
Допълнителна информация ще намерите на **страница 84**

Кои **застраховки** са важни за Вас?
Прочетете на **страница 94**

Необходима **ция**, къде
Прочетете

език?
ция
ца 12

Необходима Ви е обстойна
консултация?
Допълнителна информация
ще намерите на **страница 18**

Имате ли въпроси във връзка
с **пребиваването в Германия?**
Прочетете на **страница 24**

Търсите ли **жилище?**
Прочетете на
страница 50

Търсите ли **работа?**
Допълнителна информация
ще намерите на **страница 36**

Ви е информа-
да **пазарувате?**
на **страница 106**

Желаете да се запознаете
с хора от Вашето обкръжение?
Допълнителна информация
ще намерите на **страница 112**

Съдържание

I.	Влизане в Германия	8
	1. Указания за влизане в страната	8
	2. Информация за присъединяване на съпруга/-та	10
II.	Изучаване на немски език	12
	1. Интеграционният курс: нещо повече само от изучаването на език	12
	2. Немски език в професията	16
	3. Немски език за деца и юноши	17
III.	Информация и съвет	18
	1. Миграционен консултационен център за възрастни имигранти	18
	2. Миграционна служба за младежи – консултация за младежи с миграционен произход	21
	3. Бюро „Граждански услуги“ на Федералната служба за миграция и бежанци	22
	4. Информационният източник Интернет	22
IV.	Пребиваване и придобиване на гражданство по натурализация	24
	1. Към кого можете да се обърнете във връзка с правото на пребиваване	24
	2. Информация във връзка с правото на пребиваване	26
	3. Синя карта на Европейския съюз	30
	4. Придобиване на гражданство по натурализация	32
V.	Труд и професия	36
	1. Признаване на чуждестранни дипломи и документи	37
	2. Професионална консултация, посредническа дейност за професионално обучение и работа	39
	3. Професионална преквалификация	43

4.	Започване на собствен бизнес и упражняване на самостоятелна стопанска дейност	44
5.	Трудово право: работно време, отпуск и болест	46
6.	Доходи и данъци	48
VI.	Жилище	50
1.	Търсене на жилище	50
2.	Какво Ви очаква след преместването?	52
3.	Държавна подкрепа	53
4.	Наеми и наемно правоотношение	54
VII.	Деца и семейство	58
1.	Бременност и закрила на майката	58
2.	Родителски отпуск и надбавки и помощ за отглеждане на дете	62
3.	Детски помощи и надбавки	65
4.	Възможности за полагане на грижи за деца	68
5.	Спорове, кризи и насилие в семейството	69
VIII.	Училище, професионално обучение и следване	72
1.	Училищна система и видове училища в Германия	72
2.	Професионално обучение	78
3.	Следване в Германия	80
4.	Обучение за възрастни	83
IX.	Здраве и осигуровки	84
1.	Помощ при болест и злополука	84
2.	Профилактични медицински прегледи и ваксинация	87
3.	Консултация относно СПИН/ХИВ и информация за полово предавани болести (ППБ)	89
4.	Консултации по въпросите за пристрастеността към наркотични вещества	91
5.	Участие на хора с увреждания в обществения живот	92

X.	Банки и застраховки	94
	1. Парични сделки и разплащателни средства	94
	2. Задължително социално осигуряване	96
	3. Частни и имуществени застраховки	105
XI.	Покупки и защита на потребителя	106
	1. Покупки и заплащане	106
	2. Отговорност за недостатъци и гаранция	108
	3. „Продажби по домовете“ и договори, сключени с писмо, по факс, имейл или в Интернет	109
XII.	Съюзи и организации	112
	1. Сдружения и съюзи	112
	2. Мигрантски организации	114
XIII.	Животът в Германия	116
	1. Политически и правен ред	116
	2. Партии и политическо участие	119
	3. Интеграционни съвети и комисии	120
	4. Религия	121
	Индекс	124
	В спешни случаи	128

I. Влизане в Германия

1. Указания за влизане в страната

Гражданите на държава-членка на Европейския съюз не се нуждаят от виза при влизане в Германия. За чужденци и чужденки от трети страни по принцип е необходима виза.

СЪВЕТ

Граждани на определени държави могат да пребивават в Германия без виза за срок от 90 дена. Дали Вашата страна, чийто гражданин сте Вие, се числи също към тези страни, можете да узнаете в немското представителство или на уебсайта на Министерството на външните работи на **www.diplo.de**.

Подаване на заявление

За да получите виза, трябва да подадете заявление в немското представителство във Вашата родина, в чийто служебен район живеете. Най-добре е да се информирате предварително, какви документи са Ви необходими и на какви особености трябва да обърнете внимание. Необходимата информация относно подаването на заявлението за виза ще намерите непосредствено на уебсайта на съответното посолство/консулство. Преглед на немските представителства с адреси и телефони ще намерите на уебсайта на Министерството на външните работи на Германия – **www.diplo.de**. Тук ще намерите и обща информация за влизането в Германия и визовия режим. Таксата за издаване на виза струва обикновено 60 евро на човек.

Средно между два и десет работни дни са необходими на чуждестранните представителства, за да вземат решение относно заявлението за получаване на виза за кратковременен престой до 90 дена. По време на отпуските това може да отнеме повече време. Ако желаете да подадете заявление за виза за по-дълъг престой, времето за обработка трае няколко месеца. За да избегнете дълго чакане, в голяма част от чуждестранни-

те представителства има възможност да си запазите час за подаване на заявлението за виза.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Ако желаете да работите в Германия, трябва по принцип да подадете заявление за получаване на виза. Изключение правят гражданите респ. гражданките на Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария. Граждани на Австралия, Израел, Япония, Канада, Република Корея, Нова Зеландия и Обединените американски щати могат да получат необходимия титул на пребиваване след влизането си в съответната служба за чужденци в Германия. Тук трябва да обърнете внимание на това, че Вие можете да упражнявате трудова дейност едва, след като получите титул за пребиваване.

Тук можете да получите информация

Интернет:

- Auswärtiges Amt (Министерство на външните работи): **www.diplo.de**, Меню „Einreise und Aufenthalt“
- Deutscher Akademischer Austauschdienst (Германска служба за академичен обмен): **www.daad.de**

Имейл:

- Бюро „Граждански услуги“ към Министерството на външните работи: **buergerservice@diplo.de**

Телефон:

- Бюро „Граждански услуги“ към Министерството на външните работи: **+49 30 1817-2000** (понеделник - петък, 9 до 15 ч.)

2. Информация за присъединяване на съпруга/-та

Чуждестранният/-ата съпруг/-а, които не са граждани на държава от Европейския съюз или са женени/омъжени за гражданин на Европейския съюз, но желаят да останат при съпруга/-ата си в Германия, трябва по принцип да удостоверят основни познания по немски език, преди да влязат в страната. Да се удостоверят познания по немски език при подаване на заявлението за виза е задължително, независимо от това дали живеещият/-ата в Германия съпруг/-а е немски граждани. Добрите познания по немски език имат за цел да улеснят от самото начало идващият/-ата съпруг/-а, за да могат те да се интегрират по-бързо в обществения живот в Германия.

СЪВЕТ

Какво точно означава „основни познания по немски език“, ще научите в диплянката „Nachweis einfacher Deutschkenntnisse beim Ehegattennachzug aus dem Ausland“ (Сертификат за за основни познания по немски език при присъединяване на съпруг/-ата от чужбина), който можете да поръчате или заредите от уебсайта на Федералната служба за миграция и бежанци на **www.bamf.de/publikationen**.

Изключения

Изключения важат в случаите, когато:

- живущият/-ата в Германия чуждестранен/-на съпруг/-а работи като високо квалифицирано лице или научен работник и бракът е сключен още преди неговото/нейното идване в Германия,
- живущият/-ата в Германия съпруг/-а притежава Синя карта на Европейския съюз,
- живущият/-ата в Германия съпруг/-а има право да влезе и пребивава продължителен период във Федерална Република Германия без виза,
- видимо не е необходима интеграция (по принцип, когато идващият/-ата съпруг/-а има завършено висше образование),
- поради физическа, психическа или душевна болест или увреждане лицето не е в състояние да учи немски език.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Ausländerbehörde (Служба за чужденци)
- Миграционни консултациялни центрове за възрастни имигранти

Интернет:

- Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Федералната служба за миграция и бежанци): www.bamf.de/ehegattennachzug
- Информация във връзка с езиковия сертификат при присъединяване на съпруга/-та: Гьоте-институт: www.goethe.de, меню „Deutsch lernen“, линк „Ehegattennachzug“

Имейл:

- Бюро „Граждански услуги“ на Федералната служба за миграция и бежанци: Формуляр за контакт на www.bamf.de/kontakt-buergerservice

Телефон:

- Бюро „Граждански услуги“ на Федералната служба за миграция и бежанци: **+49 911 943-6390**

Информационен материал:

- Федералната служба за миграция и бежанци (можете да получите на www.bamf.de/publikationen)
  - **Nachweis einfacher Deutschkenntnisse beim Ehegattennachzug aus dem Ausland (Сертификат за основни познания по немски език при присъединяване на съпруг/-ата от чужбина)** (на различни езици)

II. Изучаване на немски език

Има много възможности за изучаване на немски език: Курсовете се предлагат от училища, университети, културни центрове, съюзи, народни университети и частни езикови школи. Обърнете внимание на това, че най-скъпият курс не винаги означава, че е най-добрият. Направете точно сравнение между отделните курсове. Колко часа се предлагат? Колко големи са групите? Какво е съдържанието? Какво образование имат обучаващите лица?

СЪВЕТ

Ако желаете да живеете в Германия, трябва да научите възможно най-бързо немски език. Това е важно, за да се запознаете с нови хора, за да можете да комуникирате в ежедневието си и да намерите работа. Ако посещавате курс по немски език, имате възможност от самото начало да учите правилно езика.

1. Интеграционният курс: нещо повече от обикновено изучаване на езика

Предлагайки интеграционен курс, немската държава Ви оказва помощ при изучаването на немски език. Ако не владеете достатъчно добре немски език, за да общувате в ежедневието, можете или при определени обстоятелства трябва да посетите такъв курс. Интеграционните курсове се финансират от държавата и се състоят от езиков и ориентировъчен курс. По принцип интеграционният курс има продължителност от 660 часа. Курсовете могат да се посещават на пълен и непълен ден. В Интернет можете да прочетете дали отговаряте на предпоставките за участие в интеграционен курс (www.bamf.de/integrationskurs).

Езиков курс

Езиковият курс обхваща 600 ч., а в някои случаи 900 часа. В него се разглеждат важни теми от ежедневието, като например:

- Извършване на покупки и въпроси, свързани с жилището
- Здраве
- Труд и професия
- Обучение и възпитание на децата

- Свободно време и социални контакти
- Средства за масова информация и мобилност

Освен това тук ще научите как да съставяте писма и имейли на немски език, да попълвате формуляри, да телефонирате или да се кандидатирате за работно място.

Ориентировъчен курс

Последната част от интеграционния курс се нарича ориентировъчен курс и има продължителност от 60 часа. В ориентировъчния курс се засягат теми за:

- немския правен ред, история и култура
- правата и задълженията в Германия
- региона, в който живеете
- ценности, които са важни в Германия: напр. свобода на религията, толерантност и равноправие
- културата на Вашата родина

Специални интеграционни курсове

Най-добре можете да учите, когато сте заедно с хора, споделящи подобни интереси и нужди. Това важи и за интеграционния курс. Затова едновременно с общите интеграционни курсове се предлагат и курсове, ориентирани към определени целеви групи:

- курсове за ограмотяване, предназначени за хора, нуждаещи се от помощ при четене и писане
- интеграционни курсове за жени, в които участват само жени и които целенасочено се ориентират към техните потребности
- интеграционни курсове за родители, в които преди всичко се засягат теми за възпитанието и образованието
- интеграционни курсове за младежи, които се подготвят за професионално обучение или следване
- помощни курсове за хора, които отдавна живеят в Германия и имат специални езикови потребности

Освен това интеграционният курс може да бъде посетен като интензивен курс с продължителност от 430 часа за всички, които учат по-бързо.

Сертификат за завършен интеграционен курс

В края на езиковия и ориентировъчния курс трябва съответно да положите изпит. Ако издържите успешно и двата изпита, ще получите „Сертификат за завършен интеграционен курс“. С този сертификат се удостоверява, че владеете достатъчно добре немски език и сте придобили важни основни познания за немското общество. С удостоверението за успешно участие в интеграционния курс след седем години на редовен престой в Германия можете да подадете молба за придобиване на немско гражданство, а не, както обикновено, след осем години. Освен това „сертификатът за завършен интеграционен курс“ може да Ви бъде полезен при търсене на работа.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Миграционни консултацияни центрове за възрастни имигранти
- Миграционна служба за младежи
- Интеграционна служба или межкултурния отдел във Вашата община
- Културни центрове
- Езикови школи и университети
- Agentur für Arbeit (Агенция по труда) и Job-Center (Център за работа)

Интернет:

- Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Федералната служба за миграция и бежанци): www.bamf.de/integrationskurs

Имейл:

- Бюро „Граждански услуги“ на Федералната служба за миграция и бежанци: Формуляр за контакт на www.bamf.de/kontakt-buergerservice

Телефон:

- Бюро „Граждански услуги“ на Федералната служба за миграция и бежанци: **+49 911 943-6390**

Информационен материал:

- Федералната служба за миграция и бежанци (можете да получите на: www.bamf.de/publikationen):
  - **Lernen Sie Deutsch! (Научете немски!)**
(диплянка за интеграционния курс на различни езици)
  - **Deutsch lernen – Chancen verbessern (По-добър шанс с познания по немски език)**
(диплянка към интеграционния курс за младежи на немски, английски, руски и турски)

2. Немски език в професията

За да намерите работа и да имате успех в професията, са важни добрите познания по немски език. Поради това се предлагат специални курсове, в които можете да изучавате немски език, свързан с професията Ви. В такива курсове ще научите думи, граматика и изрази, които са необходими за общуването Ви с колегите и колежките, клиентите и Вашите началници. Освен това ще се научите да разбирате сложни инструкции за работа и текстове и например ще узнаете, на какво трябва да обърнете внимание, когато пишете служебни имейлове и писма.

Федералната служба за миграция и бежанци предлага безплатно курсове „Немски език в професията“ за хора с миграционен произход в така наречената програма ESF-BAMF. Курсовете обединяват занятия по немски език, професионална квалификация и възможност за по-добро запознаване с професията чрез практика.

Едновременно с курсовете, осъществяващи се с помощта на Федералната служба за миграция и бежанци, се предлагат и други курсове по немски език в професията. Често за тях трябва да заплатите определена такса. Струва си да направите точно сравнение, тъй като съдържанието на отделните курсове често е много различно. Винаги избирайте курса, който най-добре отговаря на Вашите интереси и нужди.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Миграционни консултацияни центрове за възрастни имигранти
- Миграционна служба за младежи
- Езикови школи и университети
- Агенция по труда, център за работа или съответната институция в общината
- Работодател

Интернет:

- Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Федералната служба за миграция и бежанци): www.bamf.de/esf-bamf

Имейл:

- Бюро „Граждански услуги“ на Федералната служба за миграция и бежанци: Формуляр за контакт на www.bamf.de/kontakt-buergerservice

Телефон:

- Бюро „Граждански услуги“ на Федералната служба за миграция и бежанци: **+49 911 943-6390**

Информационен материал:

- Федералната служба за миграция и бежанци (можете да получите на www.bamf.de/publikationen):
  - **Berufsbezogene Deutschförderung (Помощ при изучаване на немски език в професията)**
(диплянка към програмата ESF-BAMF на различни езици)

3. Немски език за деца и юноши

Детските градини и училищата предлагат най-различни възможности за изучаване на немски език от деца и юноши. По-подробна информация за това ще получите в глава VIII „Училище, професионално обучение и следване“ на тази брошура и директно в детската градина или училището на Вашето дете.

III. Информация и съвет

Вероятно през първите седмици и месеци в Германия всичко ще Ви се струва напълно чуждо. Нещата, които в родината Ви са лесни и се разбират от само себе си, ще функционират вероятно тук по друг начин. Информирайте се възможно най-добре и се възползвайте от предлаганите консултации. В Германия има много организации, които биха Ви помогнали, ако имате затруднения. Тук ще научите, към кого първо можете да се обърнете:

1. Миграционен консултационен център за възрастни имигранти

Служителите и служителките на миграционния консултационен център ще Ви помогнат да намерите решение на проблемите си по бърз и небюрокритичен начин. Те ще Ви подкрепят още от самото начало в Германия и ще Ви дадат съвет по въпроси, свързани със следните теми:

- **Изучаване на немски език**

(например: Къде мога да уча немски език? Сам/-а ли трябва да заплащам курса?)

- **Училище и професия**
(например: Ще бъдат ли признати училищното ми или професионалното ми образование? Как и къде мога да намеря работа?)
- **Жилище**
(например: Къде мога да намеря жилище? Колко струва жилището?)
- **Здраве**
(например: Необходима ли ми е здравна осигуровка? Към кой лекар или лекарка мога да се обърна?)
- **Брак, семейство и възпитание**
(например: Кой ще ми помогне по време на бременността? Към кого мога да се обърна за консултация при брачни проблеми?)

Общо решение на проблемите

В повечето случаи консултантите и консултантките разбират Вашия роден език и са запознати с проблемите и предизвикателствата, които могат да възникнат по време на брака в Германия. След като проведете личен разговор с тях, Вие ще разработите заедно план, който ще Ви помогне да се ориентирате бързо в ежедневието в Германия. По време на консултацията централно място се отделя на Вашите способности и познания. Вие ще научите какво се предлага във Ваша подкрепа и къде можете да учите немски език. Консултантите и консултантките ще проверят също дали можете да участвате в интеграционни курсове, субсидирани от държавата, или в други интеграционни курсови наблизо до Вас.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Консултацияните центрове по миграционни въпроси за възрастни имигранти са безплатни за Вас.

Кой предлага консултация по миграционни въпроси?

Консултацияни центрове по миграционни въпроси има в много градове на Германия. Посочените по-долу организации предлагат безплатна консултация по миграционни въпроси:

- Arbeiterwohlfahrt (Работническо социално подпомагане)
- Deutscher Caritasverband (Германско сдружение „Каритас“)
- Diakonisches Werk der Evangelischen Kirchen in Deutschland (Диаконичен център на протестантската църква в Германия)
- Deutscher Paritätischer Wohlfahrtsverband (Немски паритетен съюз за социални грижи)

- Deutsches Rotes Kreuz (Немски червен кръст)
- Zentralwohlfahrtsstelle der Juden in Deutschland (Общ съюз на евреите в Германия)
- Bund der Vertriebenen (Съюз на прокудените)

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Миграционни консултацияни центрове за възрастни имигранти
- Ausländerbehörde (Служба за чужденци)
- Временно общежитие
- Общинска, градска и окръжна администрация
- Приятели, семейство, съседи
- Работодател
- Дружества

Интернет:

- Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Федерална служба за миграция и бежанци):

www.bamf.de/migrationsberatungsstellen

Тук справочната система WebGIS ще Ви помогне да намерите консултациянен център в близост до Вас.

Имейл:

- Бюро „Граждански услуги“ на Федералната служба за миграция и бежанци: Формуляр за контакт на **www.bamf.de/kontakt-buergerservice**

Телефон:

- Бюро „Граждански услуги“ на Федералната служба за миграция и бежанци: **+49 911 943-6390**

Информационен материал:

- Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Федералната служба за миграция и бежанци) (можете да получите на **www.bamf.de/publikationen**):
  - **Lassen Sie sich beraten! (Потърсете съвет и се консултирайте!)** (диплянка към консултацията по миграционни въпроси на различни езици)

2. Миграционна служба за младежи – консултация за младежи с миграционен произход

Точно за младите хора първоначалният период в чуждата страна е интересен и едновременно с това напрегнат. Те се стремят да намерят нови приятели и приятелки и да се докажат в училище или в професията. Миграционната служба за младежи оказва помощ на младите хора, за да могат те да се справят с предизвикателствата, пред които са изправени при интегрирането си в Германия. Те консултират и придружават имигрирала младежи и подрастващи на възраст до 27 години.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Консултацията по миграционни въпроси за младежи е безплатна за Вас и Вашите деца.

Специални предложения и индивидуална консултация

Спектърът от предложения на Миграционната служба за младежи се разпростира от индивидуалното придружаване с интеграционен план, консултации по конкретен случай и работа с родителите до групови дейности и курсове. Там можете да получите например помощ и информация по следните въпроси:

- възпитание, детство и юношество
- училищна и образователна система
- професионален план
- работа с компютър и програми за изучаване на немски език

Миграционната служба за младежи е представена на територията на цяла Германия на 420 места. Консултацията е възложена на следните организации за социална работа с младежи:

- Bundesarbeitsgemeinschaft Evangelische Jugendsozialarbeit (Федерално работно дружество на евангелската социална работа с младежи)
- Bundesarbeitsgemeinschaft Katholische Jugendsozialarbeit (Федерално работно дружество на католическата социална работа с младежи)
- Arbeiterwohlfahrt (Работническо социално подпомагане)
- Internationaler Bund (Международния съюз), Paritätischer Wohlfahrtsverband (Немския паритетски съюз за социални грижи) и Deutsches Rotes Kreuz (Немския червен кръст)

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Миграционна служба за младежи
- Ausländerbehörde (Служба за чужденци)
- Временно общежитие
- Общинска, градска и окръжна администрация
- Приятели, семейство, съседни
- Работодател
- Дружества

Интернет:

- Миграционна служба за младежи във Ваша близост ще намерите на www.jugendmigrationsdienste.de

3. Бюро „Граждански услуги“ към Федералната служба за миграция и бежанци

Ако въпреки това имате допълнителни въпроси, можете да се обърнете към бюрото за граждански услуги към Федералната служба за миграция и бежанци. Бюрото ще Ви окаже помощ по всички въпроси, свързани с миграцията и интеграцията, като напр. интеграционен курс, право за пребиваване или придобиване на немско гражданство.

Вие можете да се обърнете към бюрото за граждански услуги на телефон **+49 911 943-6390** или писмено чрез формуляра за контакт, който можете да заредите на www.bamf.de/kontakt-buergerservice.

4. Информационният източник Интернет

Интернет може да бъде от голяма помощ, когато търсите информация. Много от учрежденията, градските администрации и ведомства имат уебсайтове, на които ще намерите полезна информация. Информация относно ежедневието в Германия, адреси и други съвети ще намерите на

уебсайта на Федералната служба за миграция и бежанци в меню „Willkommen in Deutschland“: www.bamf.de/willkommen-in-deutschland.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Все повече хора ползват Интернет. За да не станете жертва на измамници, трябва да бъдете внимателни. Особено когато става въпрос за данни във връзка с банковата сметка или лична информация. Информирайте се точно, преди да пазарувате в Интернет.

Прегледен обзор за опасностите в Интернет Ви предлага брошурата **„Verbraucherschutz kompakt – Guter Rat in Alltagsfragen“** (Компактна информация за защита на потребителя – съветник за ежедневни въпроси) на Федералната пресслужба, която ще намерите на уебсайта www.bundesregierung.de, в меню „Publikationen/Infomaterial“. Централите за защита на потребителя, както и служителите в консултанционните центрове по миграционни въпроси за възрастни имигранти и миграционните служби за младежи могат също да Ви оказат съдействие.

Не трябва да забравяте, че всички предложения в Интернет са достоверни и правилни. В някои от сайтовете ще намерите и неправилна информация. В менюто „Издателско каре“ на сайта, на който се намирате, можете да узнаете кой е публикувал този сайт. Не се доверявайте на уебсайтове, които нямат издателско каре. Във всеки случай достоверни са уебсайтовете на министерствата, ведомствата и учрежденията.

СЪВЕТ

Една от възможностите да намерите важни адреси и телефони, представлява Gelben Seiten® (Жълти страници) - телефонен указател, който е сортиран по теми и професионални сфери. Такъв указател има за всеки град и регион. Обществени институции, като напр. службата за жилищно настаняване, ще намерите в Gelben Seiten® под рубриката „Behörden“ (Служби). Gelben Seiten® е публикуван и в Интернет на: www.gelbeseiten.de.

IV. Пребиваване и придобиване на гражданство по натурализация

1. Към кого можете да се обърнете във връзка с правото на пребиваване

Ако желаете да преместите постоянното си местожителство в Германия или вече живеете в Германия, в такъв случай нормативните уредби във връзка с правото за пребиваване имат особено важно значение за Вас. Рамковите условия за Вашето пребиваване в Германия зависят от това дали имигрирате като късен/-а изселник/-чка, гражданин или гражданка на държава-членка на Европейския съюз, на Европейското икономическо пространство (ЕИП, състоящо се от държавите-членки на ЕС, Исландия, Лихтенщайн и Норвегия) и Швейцария или произхождате от държава, намираща се извън Европейския съюз.

Към кого можете да се обърнете, ако сте гражданин респ. гражданка на Европейския съюз, на Европейското икономическо пространство и Швейцария

Ако желаете да живеете постоянно в Германия и сте гражданин или гражданка на държава от ЕС или ЕИП, можете да се възползвате от правото си на свободно движение; това важи и за членовете на Вашето семейство, ако те имат друго гражданство. Когато пристигнете в страната, Вие трябва да се регистрирате в службата за адресна регистрация така както и всеки немски гражданин. Ако членовете на Вашето семейство имат друго гражданство от посоченото по-горе, те ще получат от службата за чужденци т. нар. карта за пребиваване.

Като гражданин респ. гражданка на Швейцария също се възползвате от свободата на движение благодарение на сключената между Европейския съюз и Швейцария конвенция за свободно движение; за да се удостовери правото Ви на пребиваване, службата за чужденци ще Ви издаде разрешение за временно пребиваване.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Всички регистрирани в Германия граждани респ. гражданки на ЕС, които живеят тук от най-малко три месеца и са навършили 18 годишна възраст, могат да вземат участие в комуналните избори.

Към кого можете да се обърнете, ако сте гражданин респ. гражданка на държава извън границите на Европейския съюз, на Европейското икономическо пространство и Швейцария

Гражданите респ. гражданките, произхождащи от страни извън границите на ЕС, ЕИП и Швейцария трябва да се обърнат към службата за чужденци в техния град или община по въпроси, свързани с правото на пребиваване. Това ведомство е компетентно по всички въпроси, свързани с правото на пребиваване – включително и разрешението за извършване на трудова дейност – и издава разрешение за временно пребиваване или разрешение за установяване, Синя карта ЕС и разрешение за постоянно пребиваване-ЕС. Градската, общинската или окръжната администрация във Вашата община или град ще Ви упътят, ако не знаете къде се намира службата за чужденци.

Към кого можете да се обърнете, ако сте късни изселници

Ако сте късни изселници или член на такова семейство, можете да се обърнете към градската, общинската или окръжната администрация по местожителство по въпроси, свързани с гражданството. Работещите в тях служители респ. служителки ще Ви окажат съдействие и по други административни въпроси. Допълнителна информация ще намерите в брошурата „Добре дошли в Германия – допълнителна информация за късни изселници“.

2. Информация във връзка с правото на пребиваване

Ако не сте гражданин на държава-членка на ЕС, на ЕИП или Швейцария и желаете да живеете постоянно в Германия, Ви е необходимо разрешение: така нареченият титул на пребиваване. Едновременно с визата за влизане и последващото пребиваване, има четири вида титула на дългосрочно пребиваване:

- разрешение за временно пребиваване
- разрешение за установяване
- разрешение за постоянно пребиваване – ЕС
- Синя карта на Европейския съюз

Разрешение за временно пребиваване

Разрешението за временно пребиваване се издава за определен срок и е свързано с определена цел на пребиваване. То се дава на лица, които

- желаят да се учат в Германия
- желаят да работят в Германия
- могат да останат в Германия по международно-правни, хуманитарни или политически причини
- имигрират в Германия по семейни причини
- са чужденци от немски произход, които желаят да се върнат в Германия
- имат право за постоянно пребиваване от друга държава-членка на Европейския съюз

Разрешението за временно пребиваване може да бъде удължено, ако все още се налице предпоставките за неговото издаване. По принцип тук се взема и предвид дали лицето редовно е участвало в интеграционен курс. Титулярите на Синя карта на ЕС, притежателите на титул за пребиване с цел извършването на научна дейност и лицата, които видимо нямат нужда от интегриране, не са длъжни да завършат интеграционен курс.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Чужденецът респ. чужденката от трети страни (държави извън Европейския съюз, ЕИП и Швейцария) могат да работят в Германия, само когато това изрично е упоменато в разрешението за временно пребиваване. За граждани респ. гражданки на ЕС и държавите от ЕИП, както Швейцария по принцип важи правилото за свободно движение на работната сила. Подробна информация ще получите в компетентната служба за чужденци по местожителство.

Разрешение за установяване

Разрешението за установяване е безсрочно. С него имате право да работите в Германия. За да получите разрешение за установяване, по принцип в течение на пет години трябва да сте притежавали разрешение за временно пребиваване и да изпълнявате други предпоставки. Който желае

да подаде заявление за получаване на разрешение за установяване, трябва да може например да издържа самостоятелно себе си и членовете на своето семейство, да има достатъчни познания по немски език и не трябва е осъждан/-а. При определени обстоятелства разрешението за установяване може да бъде издадено и без или въз основа на незначителни времеви предпоставки, като например при високо квалифицирани имигранти респ. имигрантки. Титулярите на Синя карта на ЕС могат да подадат заявление за получаване на разрешение за установяване дори след около две години, ако имат достатъчни добри познания по немски език.

Разрешение за постоянно пребиваване – ЕС

Разрешението за постоянно пребиваване – ЕС представлява също безсрочен титул за пребиваване, който дава право за упражняване на трудова дейност. Предпоставките за издаването му са много близки до тези на разрешението за установяване. С разрешението за постоянно пребиваване – ЕС можете да се движите в границите на Европейския съюз, като с него имате право да получите за определен срок временно разрешение за пребиваване в друга държава-членка.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Необходимите за получаване на разрешение за установяване и разрешение за постоянно пребиваване-ЕС достатъчни познания по немски език можете да удостоверите и с успешното завършване на интеграционния курс. Допълнителна информация във връзка с интеграционния курс ще намерите в глава II „Изучаване на немски език“ в тази брошура.

СЪВЕТ

Ако имате въпроси във връзка с Вашия титул на пребиваване, не се колебайте и се обърнете към служителите в консултацияните центрове по миграционни въпроси, които на всяка цена ще Ви помогнат.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, общинска, окръжна администрация: служба за чужденци, паспортна служба
- Миграционни консултациялни центрове за възрастни имигранти
- Миграционна служба за младежи

Интернет:

- Bundesministerium des Innern (Федерално министерство на вътрешните работи): **www.bmi.bund.de**, в меню „Migration und Integration/Aufenthaltsrecht“

Имейл:

- Федерално министерство на вътрешните работи: формуляр за контакт на **www.bmi.bund.de**, в меню „Kontakt/Bürgerservice“

Телефон:

- Бюро „Граждански услуги“ към Федералното министерство на вътрешните работи: **+49 30 18681-0** или **+49 228 99681-0** (понеделник до петък, от 7 до 20 часа)

Информационен материал:

- Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Федералната служба за миграция и бежанци) (можете да получите на **www.bamf.de/publikationen**):
  - **Bildung und Beruf in Deutschland (Професионално образование и професия в Германия)** (брошура на немски и английски език)

3. Синя карта на Европейския съюз

Титулт за пребиваване „Синя карта на ЕС“ е предназначен за граждани на държави, които не са членки на ЕС, които желаят да дойдат в Германия или за да извършват висококвалифицирана дейност, пребивават във Федерална Република Германия с друга цел например следване или желаят да влязат със Синя карта на ЕС от друга държава-членка на ЕС.

Предпоставки

Можете да получите Синя карта на ЕС, ако изпълнявате следните предпоставки:

- Имате завършено висше образование. Ако не сте завършили висшето си образование в Германия, то трябва да бъде признато тук или да може да се сравни със завършено в Германия образование.
- Имате трудов договор или обвързващо предложение за получаване на работно място с определена годишна минимална брутна заплата. Минималната брутна заплата се променя годишно и през 2014 г. възлиза на 47.600 евро. При така наречените професии, при които липсва квалифициран персонал – например научни работници, математици, инженери, лекари, както и квалифицирани работници от сферата на информационните и комуникационните технологии - необходимата граница на заплатата е по-ниска. През 2014 г. тя е 37.128 евро. По принцип Федералната агенция по труда проверява дали работните условия могат да се сравнят с тези в съответната страна. Но разрешението на Федералната агенция по труда не е необходимо, когато сте завършили висшето си образование в Германия.

Компетентности

- Ако пребивавате вече в Германия с друг титул на пребиваване, ще получите Синята карта за ЕС в службата за чужденци по местожителство.
- Ако не живеете все още в ЕС, първо трябва да подадете заявление за получаване на национална виза в немското представителство. Обърнете внимание на това, че трябва да влезете в страната с виза, която действително отговаря на целта на пребиваване, тоест извършване на трудова дейност. След като пристигнете в Германия, можете да подадете заявление за получаване на Синя карта за ЕС в службата за чужденци по местожителство, но преди да изтече визата.

- Ако сте гражданин на Австралия, Израел, Япония, Канада, Република Корея, Нова Зеландия или Съединените американски щати, не Ви е необходима виза при влизане в Германия. Но в срок от три месеца след пристигането трябва навреме да подадете заявление за получаване на Синя карта за ЕС в съответната служба за чужденци по местожителство.
- Ако притежавате Синя карта на ЕС от друга държава-членка на ЕС от най-малко 18 месеца, в Германия можете също да получите Синя карта за ЕС. Заявлението за нейното получаване трябва да подадете в съответната служба за чужденци по местожителство в срок от един месец след влизането Ви във Федерална Република Германия.

Валидност

Синята карта за ЕС представлява на първо време титул на пребиваване за определен срок, която може да бъде валидна до четири години, ако трудовият договор предвижда този или по-дълъг срок. Възможно е тя да бъде удължена. Ако трудовият договор е сключен за по-малко от четири години, Синята карта за ЕС се издава за срока на договора плюс още три допълнителни месеца. През първите две години можете да смените работното място само, ако получите писмено разрешение от съответната служба за чужденци и евентуално от Федералната агенция по труда.

Предимства на Синята карта на Европейския съюз

- Като титуляр на Синя карта за ЕС в Германия можете да получите безсрочен титул на пребиваване (национално разрешение за установяване). Предпоставка за това е извършването на висококвалифицирана дейност в течение на 33 месеца и плащане на вноски в пенсионното осигуряване. Ако можете да удостоверите познания по немски език на ниво B1 (вижте глава II в тази брошура), получаването на титула е възможно дори след 21 месеца.
- Ако притежавате Синя карта на ЕС от най-малко 18 месеца, можете да влезете в друга държава-членка на ЕС без виза, за да упражнявате там висококвалифицирана дейност и да подадете заявление за получаване на Синя карта за ЕС в срок от един месец. Същото важи и за влизането на членовете на Вашето семейство.
- Членовете на Вашето семейство имат право да им бъде издадено разрешение за временно пребиваване без да имат познания по немски език преди влизането в страната. Съпругът/-ата получава

веднага неограничено разрешение за упражняване на трудова дейност.

- Освен това като титуляр на Синя карта за ЕС – това се отнася и за членовете на Вашето семейство – можете да пребивавате в чужбина в продължение на дванадесет последователни месеца без Вашият титул на пребиваване да загуби валидността си.

■ ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия, Ирландия и Дания нямат валидност правилата, свързани със Синята карта на ЕС.

4. Придобиване на гражданство по натурализация

Ако живеете постоянно в Германия, можете при определени предпоставки да придобиете немско гражданство. За целта е необходимо да се подаде молба. Чужденците респ. чужденките, навършили 16-годишна възраст могат да подадат самостоятелно тази молба, за деца и юноши под 16-годишна възраст молбата се подава от техните родители.

Във връзка с подаването на молби за придобиване на гражданство компетентни са съответните провинции. Формулярите ще получите в отдела за гражданство. Коя служба е компетентна за Вас, можете да узнаете в градската или окръжната администрация, в службата за чужденци или консултацияния център по миграционни въпроси за възрастни имигранти или миграционните служби за младежи.

СЪВЕТ

Преди да подадете молбата си, се препоръчва да проведете консултационен разговор в службата. Тук могат директно да се изяснят много важни въпроси.

Такси

Таксата за придобиване на гражданство е 255 евро на човек. Малолетни деца, които трябва да придобият гражданство заедно с родителите си, заплащат 51 евро. Малолетни лица, които придобиват гражданство без родителите си, трябва също да заплатят такса в размер на 255 евро. Ако имате нисък доход или ако няколко деца придобиват едновременно гражданство, таксата може да бъде намалена или да бъде уговорено заплащане на вноски.

Предпоставки

КОНТРОЛЕН СПИСЪК

Вие имате право да придобиете гражданство по натурализация, когато са налице следните предпоставки:

- безсрочно право за пребиваване в момента на придобиване на гражданството
- успешно положен тест за придобиване на гражданство (познания за правния и обществения ред и за социалните отношения в Германия)
- постоянно и законно пребиваване в Германия в течение на осем години
- самостоятелно осигуряване на препитанието си (това се отнася и за издържаните семейни членове) без получаване на социална помощ и обезщетение за безработица тип II („Hartz IV“ (Харц IV))
- достатъчни познания по немски език
- не сте осъждан/-а за извършване на престъпление
- признаване на свободния демократичен законов ред, заложен в Конституцията на Федерална Република Германия
- по принцип загуба респ. отказване от предишното си гражданство

Ако не е изпълнена една от тези предпоставки, не можете да получите право за придобиване на гражданство по натурализация. Отделът за придобиване на гражданство може обаче да разреши придобиването на гражданството, ако е налице публичен интерес за това и са изпълнени поне някои от посочените по-горе важни минимални изисквания.

Правила, отнасящи се до децата

Родените в Германия деца, придобиват автоматично немско гражданство, ако бащата или майката или двамата родители са немци. Децата на чужденци получават при раждането си в Германия немско гражданство, когато поне единият родител в този момент е пребивавал постоянно в Германия и има право на безсрочно пребиваване. Когато навършат 21-годишна възраст те трябва да вземат решение, дали да приемат немско гражданство или гражданството на своите родители, ако те нямат гражданство на държава-членка на Европейския съюз или Швейцария и не са израснали в Германия.

Тест за придобиване на гражданство

Ако желаете да подадете молба за придобиване на немско гражданство, трябва да докажете познанията си за Германия като положите тест. Тестът за придобиване на гражданство се състои от 33 въпроса. Тестът ще издържите успешно, ако отговорите правилно на поне 17 въпроса. Тридесет от въпросите обхващат теми като „Живот и демокрация“, „История и отговорност“, „Човек и общество“. Три от въпросите засягат провинцията, в която живеете.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Не трябва да полагате тест, ако сте завършили училищното си образование в Германия или не можете да изпълните една от предпоставките поради физическа, духовна или душевна болест, увреждане или поради напреднала възраст.

Образец-тест и всички въпроси от теста за придобиване на гражданство ще намерите на уебсайта на Федералната служба за миграция и бежанци www.bamf.de/einbuengerung.

СЪВЕТ

Онлайн тестът на Федералната служба за миграция и бежанци е безплатен. Но частни сайтове също предлагат подготовка за теста за придобиване на гражданство. Указание за таксите се крият често в ситно отпечатания текст отстрани или в края на сайта. Затова четете винаги съвсем точно Общите условия за ползване на оферента!

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, общинска, окръжна администрация: служба за чужденци, паспортна служба
- Миграционни консултационни центрове за възрастни имигранти
- Миграционна служба за младежи

Интернет:

- Пълномощници на Федералното правителство за миграция, бегълци и интеграция: www.einbuengerung.de
- Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Федералната служба за миграция и бежанци): www.bamf.de/einbuengerung

Имейл:

- Бюро „Граждански услуги“ на Федералната служба за миграция и бежанци: Формуляр за контакт на www.bamf.de/kontakt-buergerservice

Телефон:

- Бюро „Граждански услуги“ на Федералната служба за миграция и бежанци: +49 911 943-6390

Информационен материал:

- Брошура на пълномощниците на Федералното правителство за миграция, бегълци и интеграция: (може да се получи на www.integrationsbeauftragte.de, в меню „Publikationen“):
  - **Wege zur Einbürgerung. Wie werde ich Deutsche – wie werde ich Deutscher?** (Начини за придобиване на гражданство по натурализация. Как мога да стана немец – как мога да стана немкиня?)

V. Труд и професия

В тази глава ще получите информация относно признаването на чуждестранни квалификации, указания при търсене на работа, професионална квалификация, във връзка с теми като самостоятелна стопанска дейност, трудово право, както и във връзка с доходите и данъците.

■ ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Какви възможности имате да работите в Германия, зависи от страната, от която произхождате. Граждани респ. гражданки на държавите от Европейския съюз (освен Хърватия, засега до 30.06.2015 г.), както Швейцария, Норвегия, Исландия и Лихтенщайн нямат нужда от разрешение за упражняване на трудова дейност в Германия. Ако произхождате от Хърватия или друга държава, извън Европейския съюз, информирайте се на уебсайта на Zentralen Auslands- und Fachvermittlung (ZAV) (Централно чуждестранно и специализирано посредничество) на Федералната агенция по труда във връзка с условията за започване на работа в Германия (www.zav.de).

1. Признаване на чуждестранни дипломи и документи

В закона за признаване на професионалната квалификация (BQFG) се регламентира методът за признаване на професии, попадащи в компетентността на държавата. Той гарантира, че съответната компетентна служба ще провери равностойността на придобитата от Вас професионална квалификация в чужбина със съответната немска професия. Това означава, че имате законово право да се провери равностойността на придобитата от Вас в чужбина професионална квалификация със завършено в Германия професионално образование – и то независимо от гражданството Ви. Решаваща е само Вашата професионална квалификация.

Вие можете да упражнявате голям брой от професиите – така наречените нерегламентирани професии – и без да е необходимо формалното им признаване. Въпреки това се препоръчва сравняването на Вашата квалификация, за да може работодателят или фирмата да направи преценка на Вашите способности и познания. Признаването на така наречените регламентирани професии относно завършеното от Вас професионално образование и обучение в чужбина е наложително. Тук става въпроси преди всичко за професии в здравословната сфера (например лекар, медицински работници), както и работещите в социалната или педагогическата сфера.

Дали Ви е необходимо признаване, когато желаете да работите изучената от Вас професия, ще научите на уебсайта **www.anerkennung-in-deutschland.de**. Тук ще получите и информация, кои служби отговарят за Вашата професия или къде можете да получите допълнителна информация. Освен това на Ваше разположение се намира и горещата линия на Федералната служба за миграция и бежанци на немски и английски език (тел. № + 49 30 1815 -1111), в случай че имате допълнителни въпроси.

Процедурата за признаване се извършва в провинцията, където желаете да работите; но Вие можете да подадете заявление и от чужбина. В повечето случаи за това са Ви необходими заверени копия на Вашите дипломи и превод от заклет в страната или чужбина преводач (база данни, съдържаща всички заклетни преводачи в Германия, можете да намерите на следния уебсайт **www.justizdolmetscher.de**). Заверено копие на документите си можете да направите в службата за адресна регистрация или в църковни институции.

■ ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Обърнете се към компетентната служба за да научите какви документи са Ви необходими и в каква форма трябва да ги представите (например в оригинал, заверен превод или заверено копие).

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Beratungsstellen des Förderprogramms IQ (Служби за консултация във връзка с програмата за подпомагане IQ)
- Миграционни консултацияни центрове за възрастни имигранти
- Миграционна служба за младежи

Интернет:

- www.anerkennung-in-deutschland.de
- www.bmbf.de
- www.bamf.de
- www.anabin.de
- www.netzwerk-iq.de
- За нерегламентирани дипломи за завършено висше образование: www.kmk.org, в меню „Zentralstelle für ausländisches Bildungswesen“
- Bundesagentur für Arbeit (Федерална агенция по труда): www.arbeitsagentur.de
- База данни на заклетите преводачи: www.justiz-dolmetscher.de

Имейл:

- Федералната служба за миграция и бежанци (можете да получите на www.bamf.de/kontakt-anerkennung)

Телефон:

- Гореща линия на Федералната служба за миграция и бежанци: **+49 30 1815-1111** (понеделник до петък, 9 до 15 часа)

Информационен материал:

- Федералната служба за миграция и бежанци (можете да получите на www.bamf.de/publikationen)
  - **Anerkennung ausländischer Berufsabschlüsse (Признаване на чуждестранни дипломи за професионално обучение)** (диплянка на различни езици)
  - **Anerkennung Ihres Berufsabschlusses – Ein Schritt auf Ihrem Weg zum Arbeiten in Deutschland (Признаване на Вашето професионално обучение – стъпка по пътя за намиране на работа в Германия)** (диплянка на различни езици)
  - **Berufliche Anerkennung für Spätaussiedler (Признаване на професионалното образование за късни изселници)** (диплянка на немски и руски език)

2. Професионална консултация, посредническа дейност при професионално обучение и работа

Не винаги е лесно да намерите подходящо място за обучение или работно място. По-долу ще получите полезна информация във връзка с професионалната консултация и търсенето на работно място и място за обучение.

За да намерите в Германия подходяща професия, трябва сам да се погрижите за това. Професионално-информационният център (BIZ) на Агенцията по труда Ви предлага разнообразна информация за различните професии в Германия, дейностите и необходимите квалификации. Освен това служителите респ. служителките на Агенцията по труда ще Ви консултират и ще Ви помогнат в процеса на търсене на подходящо работно място или място за обучение.

Агенциите на труда са представени в цяла Германия. Информирайте се, коя е компетентната във Вашия район. За това ще Ви помогне уебсайта на Федералната агенция по труда www.arbeitsagentur.de, в меню „Kontakt/Anschriften der Agenturen vor Ort“

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

В Германия за голяма част от професиите (преди всичко в занаятчийската и търговската сфера) се предлага дуална система на професионално обучение: Това означава, че обучението се извършва едновременно във фирмата (практично обучение) и професионалното училище (теоритическо обучение).

Търсене на работа в Интернет или в ежедневната преса

В Интернет ще намерите различни портали, които ще Ви помогнат при търсене на работно място по Вашата квалификация и/или в определен регион (напр. трудовата борса на Федералната агенция по труда). Ви можете да се запишете на сайта и да получите имейл, когато се появи обява за търсената от Вас професия.

Освен това можете да се информирате и от сайтовете на различни фирми. Места за работа ще намерите обикновено в рубриките „Jobs“ или „Karriere“.

Много от работните места се предлагат и като обяви в ежедневната преса. Обикновено те се публикуват в изданията в сряда и събота.

КОНТРОЛЕН СПИСЪК

Например в следните вестници можете да намерите извънрегионална трудова борса:

- Süddeutsche Zeitung (Зюддойче цайтунг)
- Frankfurter Allgemeine Zeitung (Франкфуртер Алгемеине Цайтунг)
- Frankfurter Rundschau (Франкфуртер Рундшау)
- Die Zeit (Ди Цайт)

Друга възможност е да подадете обява във вестника в рубриката „Stellengesuche“ (Търсене на работа) или да си създадете профил в един от порталите в Интернет. В него можете да опишете способностите и квалификацията си и да посочите каква работа търсите.

СЪВЕТ

Обърнете се директно към възможни работодатели и търсете личния контакт с тях.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Внимание: В Интернет и в ежедневната преса се публикуват понякога несериозни обяви (например във връзка с надомна работа). Информирайте се точно, за каква работа става въпрос преди да подпишете трудов договор.

Кандидатстване

За успешното търсене на работно място е важна и кандидатурата, в която ще опишете квалификациите и опита си. По принцип работодателите очакват писмена кандидатура, съдържаща се от мотивационно писмо, автобиография (в повечето случаи със снимка и подпис), дипломи и трудови документи, за да може работодателят да направи преценка на квалификацията Ви. Дипломите и други важни документи трябва да бъдат представени на немски език. Все по-често е възможно да се подават и онлайн кандидатури. Винаги се информирайте точно, в каква форма Вашият работодател желае да подадете Вашата кандидатура.

КОНТРОЛЕН СПИСЪК

За да се кандидатираме, трябва да подготвите:

- мотивационно писмо
- автобиография със снимка и подпис (преведени на немски език)
- дипломи, референции, трудови удостоверения (преведени на немски език)

СЪВЕТ

Агенцията по труда предлага курсове за подготовка за кандидатстване. Там ще научите как се пише кандидатура и какво трябва да съдържа тя.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Агенция по труда
- Миграционни консултациялни центрове за възрастни имигранти
- Миграционна служба за младежи

Интернет:

- Bundesagentur für Arbeit (Федерална агенция по труда): **www.arbeitsagentur.de** и **www.planet-beruf.de**
- Bundesministerium für Arbeit und Soziales (Федерално министерство на труда и социалната политика: **www.bmas.de**
- Информация за професионално обучение: **www.ausbildung.net**
- Информация за работа в Германия: **www.ba-auslandsvermittlung.de**, в меню „Arbeit/Arbeiten in Deutschland“
- Трудова борса на Агенцията по труда: **www.jobboerse.arbeitsagentur.de**
- Трудови борси: **www.stepstone.de**, **www.jobrapido.de**, **www.monster.de**
- Информация за кандидатстване: **www.bewerbungsdschungel.com**

Телефон:

- Център за услуги към Агенцията по труда:
+49 800 4 5555 00 (понеделник до петък, 8 до 18 часа, безплатен телефон)

Информационен материал:

- Федерална агенция по труда (може да се получи на **www.arbeitsagentur.de**)
  - **JOBBÖRSE (ТРУДОВА БОРСА) на www.arbeitsagentur.de**
  - **Einfach und schnell eine Stelle finden (Как да намерим лесно и бързо работа)**
  - **durchstarten (Как да започнем)**, издание 2012: „Zeitarbeit“ (Временна заетост)
  - **planet-beruf.de, Mein Start in die Ausbildung (Как да започна професионално обучение)**(работна тетрадка)
  - **planet-beruf.de, Berufswahl begleiten (Съдействие при избора на професия)** или **Meslek seçiminde destek** (Списание за родители и възпитатели)

3. Професионална квалификация

Професионалното обучение и квалификация в Германия са много важни. За голям брой професии е от значение да получите допълнителна квалификация след обучението. За целта има различни възможности за квалификация и повишаване на квалификацията.

- Курсове и семинари
- Програми за преквалификация
- Следване (заочно следване, виртуално следване)
- Електронно обучение (E-Learning)

Федералната агенция по труда е важен партньор за Вас по въпроси за повишаване на Вашата квалификация. Информация и консултация по въпроси, свързани с професионалната интеграция и повишаване на квалификацията ще получите и в програмата „Integration durch Qualifizierung“ (Интеграция чрез квалификация) (IQ). Понякога работодателите също предлагат подобни програми за повишаване на качество-то. Ако желаете да вземете участие в такава, обърнете се към Вашия работодател респ. работодателка.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Агенция по труда
- Институти за преквалификация
- Миграционни консултацияни центрове за възрастни имигранти

Интернет:

- Bundesagentur für Arbeit (Федерална агенция по труда):
kursnet-finden.arbeitsagentur.de
- **www.bildungsserver.de**
- Програма за подпомагане IQ: **www.netzwerk-iq.de**
(в меню „Anerkennung“ (Признаване), „Berufsbezogenes Deutsch“ (Немски език в професията), „Diversity Management“ (Разнообразие в бизнеса), „Existenzgründung“ (Собствен бизнес), „Qualifizierung“ (Квалификация))
- DGB Bildungswerk (Образователно дело на Обединението на германските профсъюзи) (Квалификация и преквалификация):
www.proqua.de

4. Започване на собствен бизнес и упражняване на самостоятелна стопанска дейност

Предприемачите/-ките, упражняващи самостоятелна стопанска дейност, играят важна роля за Германия. Германия има нужда от хора с креативни идеи, които разработват нови продукти, процеси и услуги. Един от проблемите при започване на собствен бизнес е финансовият риск. За това са необходими добра подготовка и достатъчно добра финансова осигуровка. Ако желаете да създадете собствена фирма, можете да подадете заявление за получаване на субсидии от държавата.

■ ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Кои чужденци могат да открият самостоятелна стопанска дейност, е регламентирано в Закона за пребиваване и Закона за свободното движение/ЕС. Информирайте се съвсем точно за валидните нормативни уредби, особено ако произхождате от страна, която не е членка на Европейския съюз.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Агенция по труда
- Търговки и промишлени палати, занаятчийски камери
- Миграционни консултационни центрове за възрастни имигранти

Интернет:

- Портал за започване на собствен бизнес на Федералното министерство за икономика и енергия (заедно с информация за лица, започващи собствен бизнес от мигрантски произход):
www.existenzgruender.de
- Програма за подпомагане IQ:
www.netzwerk-iq.de, в меню „Existenzgründung“

Телефон:

- Информационен телефон на Федералното министерство за икономика и енергия:
  - средно съсловие/започване на бизнес: **+49 30 340 60 65 60**
(понеделник до четвъртък, 8 до 20 часа, петък, 8 до 12 часа)

Информационен материал:

- Публикации на Федералното министерство за икономика и енергия (може да се получи на **www.existenzgruender.de**, в меню „Mediathek/Publikationen“):
  - **Starthilfe – Der erfolgreiche Weg in die Selbständigkeit (Начална помощ – как да започнете успешно собствен бизнес)**
  - **EXIST – Gründerstipendium (Стипендия за започващи собствен бизнес)**
  - Информационен справочник „**Gründerzeiten**“ (Информационен бюлетин за млади предприемачи)
  - **Gründungslotse Deutschland (Указател за започващи собствен бизнес в Германия)**

5. Трудово право: работно време, отпуск и болест

Работното място на пълно работно време в Германия обхваща около 40 часа седмично. Възможно е да се работи и на непълно работно време. Максималното седмично работно време е ограничено от закона на средно 8 часа (60 часа с изравняване на 48 часа в срок от 6 месеца). По принцип работните дни са от понеделник до петък. По закон е разрешена работата във всеки работен ден от седмицата (понеделник до събота), както и нощната работа и работата на смени. В много сфери, например в здравната сфера, ресторантьорството и градския транспорт, е разрешена и работа в неделя и в празнични дни.

Лицата, работещи пет дена в седмицата, имат законово право на най-малко 20 работни дни отпуск в годината. Юношите и младежите имат по закон право за получаване на по-дълъг отпуск, когато работят на петдневна седмица: при възраст под 16 години то е най-малко 25 дена, под 17 години – най-малко 23 дена и под 18 години – най-малко 21 дена.

Болест

Когато се разболеете, Вашият работодател Ви изплаща пълната заплата в продължение на шест седмици. Ако сте болен повече от шест седмици и имате задължителна здравна осигуровка, здравноосигурителната каса заплаща 70 процента от Вашата заплата. При частните болнични застраховки това е уредено по различен начин. Обърнете се директно към Вашата здравноосигурителна каса.

Важно е да съобщите веднага на Вашия работодател, когато се разболеете. Ако болестта Ви продължи по-дълго от три дена, най-късно на четвъртия ден трябва да представите на Вашия работодател медицинско свидетелство (атест). Работодателят Ви има право да изисква и по-рано от Вас представянето на медицинско свидетелство.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Не сте длъжни да съобщите на работодателя си, от какво сте болен. Тази информация се води като конфиденциална и не се посочва на медицинското свидетелство, което получавате от Вашия лекар.

Закрила от уволнение

Законът за закрила от уволнение важи в Германия за фирми с повече от десет работника. Този закон предпазва от социално несправедливи уволнения. Особена закрила от уволнение имат бременни майки, които се намират в трудово правоотношение, до четири месеца след раждането, работници в родителски отпуск и хора с тежки увреждания.

Колкото по-дълго време работите в една фирма, толкова по дълъг е и законовият срок на предизвестие, в случай че работодателят прекрати трудовото правоотношение. Сроковете за предизвестие могат да произтичат и от приложим тарифен договор.

Тук можете да получите информация

Интернет:

- Bundesministerium für Arbeit und Soziales (Федерално министерство на труда и социалната политика: www.bmas.de)
- Информационен портал за трудовия живот и уврежданията: www.talentplus.de

Информационен материал:

- Публикации на Федералното министерство на труда и социалната политика (може да се получи на www.bmas.de, в меню „Service/Publikationen“):
  - **Arbeitszeitgesetz (Закон относно работното време)**
  - **Kündigungsschutz (Закрила от уволнение)**
  - **Arbeitsrecht (Трудово право)**
  - **Teilzeit - alles, was Recht ist (Непълно работно време – правни съвети)**

6. Доходи и данъци

В Германия доходите Ви се облагат с данъци. Как става това, зависи от това дали сте назначен или извършвате самостоятелна стопанска дейност.

Когато сте назначен/-а, Вашият работодател превежда на банкова сметка нетната сума на заплатата Ви. От нея работодателят е отчислил вече вноските за пенсионно, здравно осигуряване, осигуряване срещу безработица и за необходимост от дълготрайни грижи и ги е внесъл директно. Освен това на данъчните служби са платени също и данъкът върху доходите от трудови правоотношения, такса „Солидарност“ и евентуално църковният данък. Ако извършвате самостоятелна стопанска дейност, трябва сами да се погрижете за плащането на данъците за Вашите доходи.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Местен съюз по данъчни въпроси
- Данъчни служби

Интернет:

- Портал за изчисление на данък общ доход и данъка върху доходите от трудови правоотношения на Федералното министерство на финансите: **www.bmf-steuerrechner.de**
- Информация относно понятия от германското данъчно право: **www.bundesfinanzministerium.de**, в меню „Service/Glossar“

Телефон:

- Телефон за граждани на Федералното министерство на финансите: **+49 30 18682-3300**

VI. Жилище

1. Търсене на жилище

Ако търсите жилище или къща, ще се информирате първо в Интернет. Там ще намерите фирми, които са се специализирали в посредничеството на жилища и къщи. Голям брой от вестниците също публикуват в сайтовете си обяви за жилища.

Обяви във вестника

Струва си да хвърлите и поглед във вестника. Предварително се информирайте при Вашите съседни, познати или директно във вестника, в кой ден се публикуват обяви за жилища – често те се публикуват в съботното издание.

Ако намерите нещо подходящо във вестника, трябва да се свържете с наемодателя респ. наемодателката или продавача респ. продавачката. В обявата обикновено е посочен телефонен номер или имейл адрес. Понякога е посочен цифров или буквен код – така нареченият шифър. Трябва да отговорите писмено на обяви с шифър и да изпратите писмото до редакцията на вестника. След това то автоматично се препраща на наемодателя респ. наемодателката или продавача респ. продавачката. Не забравяйте да посочите на плика и в писмото съответния шифър.

Помощ от службата за жилищно настаняване

Службата за жилищно настаняване във Вашия град или община може да Ви помогне при търсенето на жилище. Често при тях директно се извършва жилищно посредничество. Ако това не е така, служителите респ. служителките на службата ще могат поне да Ви дадат полезна информация и адреси.

Използване на услугите на брокер за недвижими имоти

Вие можете да се обърнете и към брокер/-ка за недвижими имоти. Срещу заплащане те могат да посредничат при търсенето на жилища и къщи. Адреси на такива можете да намерите в браншовите и телефонните указатели.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Ако се обърнете към брокер респ. брокерка на недвижими имоти, ще заплатите такса от два месечни наема плюс ДДС, в случай че сделката се осъществи. При закупуване на недвижим имот комисионната се определя между три и шест процента от покупната цена плюс ДДС.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, общинска, окръжна администрация: служба за жилищно настаняване
- Ежедневни вестници
- Вестници за обяви
- Брокер на недвижими имоти (в случай на наемане се заплаща комисионна)

Интернет:

- Сайтове на ежедневните вестници
- Сайтове за недвижими имоти в Интернет

2. Какво Ви очаква след преместването?

Адресна регистрация

Щом се преместите в ново жилище и съответно на нов адрес, трябва да съобщите това на компетентната служба за адресна регистрация във Вашата община.

■ ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Ако промените твърде късно адресната си регистрация, евентуално трябва да заплатите финансова санкция. Освен това по-късната промяна на адресната регистрация ще окаже отрицателно влияние върху Вашия статут на пребиваване. Някои административни служби определят срок от една седмица.

Заявление за препращане на пощенската кореспонденция

Когато се преместите, можете да подадете в пощата заявление за прехвърляне на пощенската кореспонденция. За определен период от време Вашите писма и пакети ще се изпращат автоматично на новия Ви адрес. Тази услуга е свързана със заплащането на такса. Използвайте времето, през което кореспонденцията Ви се препраща на новия адрес, за да информирате за преместването си банки, застраховки, ведомства и други служби.

Прехвърляне на телефонен номер при промяна на адреса

Ако имате стационарен телефон, не забравяйте да прехвърлите или прекратите договора за телефона, преди да се преместите.

3. Държавна подкрепа

Социални жилища

В повечето градове и общини има социални жилища, които се финансират с държавни средства, за да се осигури евтин наем. Тези жилища могат да се дават под наем само на нуждаещи се лица. За да можете да наемете такова жилище, Ви е необходим документ, осигуряващ правото Ви да наемете социално жилище (Wohnberechtigungsschein). Ако доходите Ви са по-ниски от определена граница, можете да подадете заявление за получаването на този документ в градската или общинската администрация. По принцип компетентна за това е службата за жилищно настаняване.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Документът, осигуряващ право за наемане на социално жилище, е за определен срок. Погрижете се навреме за неговото удължаване!

Помощ за жилищен наем

Като наемател/-ка е възможно да имате право за получаване на помощ за жилищен наем. Дали имате право да получавате и какъв е размерът на добавката за наема (Mietzuschuss), зависи от броя на членовете в домакинството, размера на общия доход и размера на наема.

СЪВЕТ

Дали имате право да получавате помощ за жилищен наем и в какъв размер, можете да изчислите с т. нар. калкулатор помощ за жилищен наем. Осем провинции предлагат в Интернет такъв калкулатор на www.wohngeldrechner.nrw.de.

Собствениците/-чките на жилища и къщи, живеещи в тях, могат също да получат държавна субсидия, така наречената добавка за покриване на жилищни разходи (Lastenzuschuss). Добавката зависи от броя на членовете в домакинството, размера на общия месечен доход и разходите, които трябва да бъдат заплатени. Допълнителна информация и необходимите формуляри ще получите в отдела, компетентен за получаване на помощ за жилищен наем в градската или общинската администрация.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, общинска, окръжна администрация: служба за жилищно настаняване

Интернет:

- Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz, Bau- und Reaktorsicherheit (Федерално Министерство на околната среда, природата и ядрената безопасност): www.bmub.bund.de

Имейл:

- Федерално Министерство на околната среда, природата и ядрената безопасност: service@bmub.de

Телефон:

- Федерално Министерство на околната среда, природата и ядрената безопасност: **+49 30 18305-0** (понеделник до петък, 9 до 12 часа)

4. Наеми и наемно правоотношение

Договорът за наем е важен документ и урежда всички подробности, свързани с наемното правоотношение. Той има обвързващо действие за Вас и за Вашия/-ата наемодател/-ка, когато съдържанието му не е в разрез със законовите разпоредби за защита на наемателите. Затова е важно да прочетете точно договора за наем, преди да го подпишете.

Договорът за наем може да бъде споразумян устно, но за да се осигури правната сигурност, се препоръчва той да бъде сключен писмено. На практика наемодателите използват договори-образци, които са издадени от съюзите на наемодателите. Тези договори трябва също да отговарят на нормативните уредби за защита на наемателя.

КОНТРОЛЕН СПИСЪК

Информирайте се за всички подробности преди да сключите договор за наем, например за:

- размера на наема
- размера на комуналните разходи (преди всичко разходи за отопление; Поискайте да Ви се представи енергийният паспорт)
- размера на паричната гаранция
- възможната комисионна за брокера на недвижими имоти
- възможен прогресивен наем (наем, който автоматично редовно се увеличава)
- продължителността на договора за наем
- задължение за ремонт

СЪВЕТ

Изисквайте всички уговорки да се документират писмено в договора за наем, тъй като устните уговорки често водят до спор.

Едновременно с договора за наем често трябва да подпишете и т. нар. приемо-предавателен протокол, когато се насяте в ново жилище. С подписа си удостоверявате състоянието на жилището при неговото приемане. Затова прочетете съвсем точно приемо-предавателния протокол. По-късно наемодателя/-ката може да предяви срещу Вас искания за щети, които не са отбелязани в него.

Наемодателят/-ката могат да изискват заплащането на парична гаранция за жилището (Kaution). Ако жилището се намира в лошо състояние, след като го напуснете или не сте заплатили изцяло наема, той/тя може да не Ви върне паричната гаранция. Максималната сума за паричната гаранция може да отговаря на стойността на три наема (наем без допълнителни разходи за комунални услуги).

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, общинска, окръжна администрация: служба за жилищно настаняване
- Дружества на наемателите (членството е обвързано с членски внос)

Интернет:

- Deutscher Mieterbund e. V. (Германски съюз на наемателите): www.mieterbund.de

Комунални разходи и разходи за битови отпадъци

Едновременно с чистия наем за жилището (т. нар. нетен наем) по принцип трябва да заплащате и допълнителни разходи (често наречени комунални разходи (Nebenkosten)), които се изравняват веднъж в годината. Към тях се числят разходите за парно и вода, за отпадъчна вода и битови отпадъци. По принцип за комуналните разходи се заплаща месечна авансова вноска и най-късно една година след края на изчислителния период (в повечето случаи това е календарната година) ще получите крайната сметка. Проверявайте винаги внимателно крайната сметка за комуналните разходи.

В Германия се извършва разделно събиране и изхвърляне на битовите отпадъци. Обикновено има различни контейнери или кофи за хартия и картон, биоразградими отпадъци (напр. отпадъци от плодове и зеленчуци) и битови отпадъци. Освен това има и пунктове за вторични суровини, както и контейнери за различни видове отпадъци, например за стъкло и специални отпадъци (като бои и лакове).

Добросъседски отношения!

Законоустановените времена за почивка осигуряват нощния покой от 22 ч. до 6 ч. Допълнително към това може да има и правилник за вътрешния ред в жилищната кооперация. Този правилник е доброволен и Вие го потвърждавате с подписването на договора за наем. Правилникът за вътрешния ред определя правилата за съвместно съжителство на всички

обитатели/-ки на жилищната кооперация. Правилникът за вътрешния ред ще Ви бъде връчен от жилищната управа или от Вашия наемодател/-ка.

Като наемател/-ка на къща или жилище имате определени задължения, например да заплащате навреме месечния си наем. Но освен това Вие имате права, например ако става въпрос за по-големи ремонти. Ако имате въпроси на тема наемни правоотношения, можете да се обърнете към Съюза на наемателите или местните дружества на наемателите. Те имат офиси в много от градовете. Но част от услугите които предлагат, трябва да се заплащат.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, общинска, окръжна администрация
- Жилищна управа
- Наемодател
- Дружества на наемателите (членството е обвързано с членски внос)
- Центри на потребителите

Интернет:

- Deutscher Mieterbund e. V. (Германски съюз на наемателите):
www.mieterbund.de
- Mieterschutzbund e.V. (Съюз за защита на наемателите):
www.mieterschutzbund.de

VII. Деца и семейство

За много хора в Германия семейството играе важна роля. То оказва влияние върху живота ни по много различни начини. Повечето хора в Германия смятат възпитанието на децата за общо задължение на майките и бащите. Много майки работят, докато все по-голям брой от бащите вземат решение да останат за известно време в къщи след раждането на детето и да се грижат за него.

1. Бременност и закрила на майката

Женска консултация за бременни жени

Предлагат се консултации, ориентирани специално към бъдещите майки, бащи и родители. Ако очаквате дете, женската консултация за бременни жени ще Ви окаже съдействие по всички въпроси, свързани с темата бременност и раждане и ще Ви предостави медицинска, социална и правна информация преди и по време на самата бременност. По желание консултацията може да се извърши анонимно и на различни езици.

В женската консултация ще получите информация за тази и други теми:

- Въпроси, свързани с бременността и раждането
- Финансови и социални помощи по време и след бременността
- Трудово право (например закрила на майката и родителски отпуск)
- Прекъсване на бременността
- Раждане в дискретност
- Помощи за семейства и деца
- Възможности за полагане на грижи за деца

Бременни жени, намиращи се в конфликтни ситуации и възнамеряващи да прекъснат бременността, могат да се възползват от така наречената консултация за бременни в конфликтни ситуации. Тази консултация е една от предпоставките за прекъсване на бременността през първите 12 седмици. По желание консултацията може да се проведе анонимно без да се очаква определен резултат от нея. Акредитиран от държавата консултационен център в близост до Вас можете да намерите на www.familienplanung.de/beratung/.

Федералната фондация „Mutter und Kind – Schutz des ungeborenen Lebens“ (Майка и дете – защита на неродения живот) помага по бърз и небюрократичен начин на бременни жени в критични ситуации чрез предоставянето на допълнително съдействие и индивидуална консултация. Нуждаещите се бременните жени могат да получат средства от фондацията, ако нямат достатъчно пари, за да покрият разходите от бременността и раждането, както и последващата грижа и възпитание на детето. Консултациятния център проверява с какви доходи разполага бременната. Финансова помощ получават само бременни жени, които живеят в Германия, имат документ, удостоверяващ бременността и другите финансови помощи не са достатъчни, за да се покрият разходите респ. не идват навреме. Заявлението за получаване на финансова помощ от Федералната фондация „Майка и дете“ трябва да се подаде преди раждането в един от консултациятните центрове.

СЪВЕТ

Благотворителните и семейни съюзи, църковните, социалните, здравните служби и лекарите предлагат консултации за бременни и консултации за бременни в конфликтни ситуации. По-голямата част от тези консултации са безплатни и могат да се извършат анонимно. Едновременно с частната консултация често се дават консултации по телефона или Интернет.

Бременност и времето след раждане на бебето

По време на бременността и след раждането имате право на обслужване от акушерка или лекар респ. лекарка. Щом научите, че сте бременна, трябва да ходите на всеки четири седмици на гинеколог респ. гинеколожка – след 32 седмица това трябва да става дори на две седмици. Разноските за консултацията прегледи по време на бременността се поемат от здравноосигурителната каса.

Бременните работещи жени, които имат постоянно работно място, ползват особен вид защита – т. нар. закрила на майката (Mutterschutz). Тя започва шест седмици преди раждането и приключва осем седмици след него. През този период бременните не трябва да работят. Работното им място се запазва. След като приключи периодът за закрила на майката, те могат да се върнат в професията си. Освен това бременните не трябва да работят повече от 8,5 часа на ден, както и тежък физически труд. По-точна информация ще получите от Вашия работодател или в един от посочените консултацияни центрове.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Гинеколог/-жка
- Център за консултация на бременни жени/център за консултация на бременни жени в конфликтни ситуации
- Здравен център
- Работодател

Интернет:

- Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend (Федерално министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите):
  - www.bmfsfj.de
  - www.familien-wegweiser.de
- Bundesstiftung „Mutter und Kind – Schutz des ungeborenen Lebens“ (Федералната фондация „Майка и дете – защита на неродения живот“): www.bundesstiftung-mutter-und-kind.de
- Консултация и раждане в дискретност: www.geburt-vertraulich.de
- Търсачка за гинеколози: www.frauenaerzte.de
- Bundeszentrale für gesundheitliche Aufklärung (Федерална централа за здравна просвета): www.familienplanung.de
- Справочник за родители на Баварската провинциална служба за социални грижи за деца и младежи: www.elternimnetz.de

Телефон:

- Гореща линия на Федералното министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите: **+49 30 20179130** (понеделник до петък, от 9 до 18 часа)
- Спешен номер за бременни жени, които желаят да останат анонимни, на Федералната служба по въпросите на семейството и гражданско-обществените задачи: **+49 800 4040020** (безплатен)

Информационен материал:

- Публикации на Федералното министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите (може да се получи на www.bmfsfj.de):
  - **Leitfaden zum Mutterschutz** (Ръководство за закрила на майката)
  - **Schwangerschaftsberatung § 218** (Консултация на бременни жени § 218)
  - **Die vertrauliche Geburt – Informationen über das Gesetz zum Ausbau der Hilfen für Schwangere und zur Regelung der vertraulichen Geburt** (Раждане в дискретност – информация във връзка със закона за увеличаване на помощите за бременни жени и регулиране на раждането в дискретност)
  - **Hilfe und Unterstützung in der Schwangerschaft – Bundesstiftung Mutter und Kind** (Помощ и подкрепа по време на бременност – Федерална фондация „Майка и дете“)
  - Информационна дигитална за **финансовите помощи на Федералната фондация „Майка и дете“** (на различни езици)

2. Родителски отпуск, надбавки и помощ за отглеждане на дете

Родителски отпуск

В Германия държавата Ви помага при отглеждането на Вашите деца. Като работник респ. работничка Вие имате право на родителски отпуск, докато детето Ви навърши тригодишна възраст. Родителският отпуск Ви дава възможност да се грижите за детето си. По време на родителския отпуск имате право да работите до 30 часа в седмицата. Но това не е задължително. Работното Ви място ще бъде запазено и Вашият работодател не може да Ви уволни. Родителският отпуск може да се вземе както от майката, така и от бащата, или от двамата родители. Бабите и дядовците имат също право на родителски отпуск, ако живеят в едно домакинство с внучето си и се грижат сами за възпитанието на детето, съответният родител е още малолетен или се намира в последната или предпоследната година на своето професионално обучение, което е започнало, когато родителят е бил още малолетен и нито един от двамата родители не предявяват правото си на родителски отпуск.

КОНТРОЛЕН СПИСЪК

Важното е:

- да живеете в едно домакинство с детето си
- сами да отглеждате и възпитавате детето си
- по време на родителския отпуск да не работите повече от 30 часа седмично

Молбата за родителски отпуск трябва да подадете при работодателя най-късно седем седмици преди началото на отпуска. При завръщането Ви от родителския отпуск Вашият работодател трябва да може да Ви предложи по принцип равностойно работно място.

Надбавки за отглеждане на дете

Надбавките за отглеждане на дете представляват държавна помощ за родителите, които след раждането отглеждат сами детето си през първите 14 месеца и поради това не работят или не работят на пълно работно време. Родителите, които не са упражнявали трудова дейност преди раждането, получават също надбавки за отглеждане на детето.

Важна информация във връзка с надбавките за отглеждане на дете:

- Те представляват около две трети от дохода Ви преди раждането – най-малко 300 и най-много 1 800 евро.
- Надбавките се заплащат през първите 14 месеца след раждането. За родители са предвидени дванадесет месечни суми с надбавки.
- Когато майката и бащата си поделят получаването на надбавки и доходът им отпада, те получават заедно максимално 14 месечни суми с надбавки. Само един родител може да получава надбавки за най-малко два и най-много дванадесет месеца.
- Самотните родители имат право да получават надбавки за отглеждане на детето за пълни 14 месеца, ако ги получават като компенсация за отпадналия доход.
- Ако не сте работили преди раждането, можете да получите минималния размер надбавки от 300 евро.

КОНТРОЛЕН СПИСЪК

За да можете да получите надбавки за отглеждане на дете, трябва да изпълнявате следните предпоставки:

- Сами отглеждате и възпитавате детето си след раждането
- Живеете в едно домакинство с детето си
- Не работите повече от 30 часа в седмицата
- Вашето местожителство е в Германия

Гражданите на държавите-членки на ЕС, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария имат също право да получават надбавки за отглеждане на дете както и самите немци, ако работят или живеят в Германия. За другите чужденци респ. чужденки важи следното: Лицата с разрешение за установяване могат да получават надбавки за отглеждане на детето си. Лицата, притежаващи разрешение за временно пребиваване, има право да получава надбавки, ако той или тя имат разрешително за работа в Германия или са работели вече тук с такова. Консултирайте се във връзка с точните уредби.

Надбавките за отглеждане на дете се заявяват писмено. За целта отделните правителства са създали отдели за предоставяне на надбавки.

СЪВЕТ

С помощта на калкулатор можете да изчислите размера на надбавките, които ще получите за отглеждането на детето си. Този калкулатор ще намерите на сайта на Федералното министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите **www.bmfsfj.de**, в меню „Familie“.

Помощ за отглеждане

Ако отглеждате сами детето си и не се възползвате от обществена възможност за полагане на грижи за деца (вижте също раздел 4. „Възможности за полагане на грижи за деца“), имате право да получавате помощ за отглеждане. Тази помощ може да се получава за най-много 22 месеца. Тя се получава веднага след четиринадесет месечния период за получаване на надбавките. По принцип правото за получаване на помощ за отглеждане е налице от първия ден на 15 месец на детето до максимално 36 месец. Помощта за отглеждане е от 1 август 2014 г. 150 евро месечно. Тя се изплаща като парична сума и не се облага с данъци. Помощта за отглеждане се изплаща с предимно и се начислява към обезщетенията за безработица тип II, социалната помощ и детските надбавки. Вие можете да се обърнете към създадените в провинциите отдели за предоставяне на помощи за отглеждане, които по принцип са и отделите за предоставяне на надбавки за отглеждане.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, окръжна, общинска администрация
- Консултационни центрове за семейства
- Служби за отпускане на надбавки за отглеждане на дете

Интернет:

- Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend (Федерално министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите) **www.bmfsfj.de**, в меню „Familie“ (информация за родителски отпуск, надбавки и помощи за отглеждане на дете, преглед на службите по въпроси за надбавките и помощите за отглеждане на дете в отделните провинции и списък с въпроси и отговори)

- Портал за услуги на Федералното министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите:
www.familien-wegweiser.de
- **www.elterngeld.net** (информация относно надбавката за отглеждане на дете, обща информация и консултация за родители)

Телефон:

- Гореща линия на Федералното министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите: **+49 30 20179130** (понеделник до петък, от 9 до 18 часа)

Информационен материал:

- Публикация на Федералното министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите (може да се получи на **www.bmfsfj.de**):
  - **Elterngeld und Elternzeit (Надбавки за отглеждане на дете и родителски отпуск)**
  - **Informationen zum Betreuungsgeld (Информация във връзка с помощта за отглеждане на дете)**

3. Детски помощи и детски надбавки

Детски помощи

Родителите имат право да получават за децата си детски помощи до 18 годишната им възраст, когато детето живее в Германия, в държава-членка на Европейския съюз или в друга държава, в която намира приложение конвенцията за Европейското икономическо пространство. Ако детето Ви е в процес на професионално обучение или следва, правото за получаване на детски се удължава до 25 годишна възраст. За първите две деца получавате месечно по 184 евро на дете, за трето дете – 190 евро и за всяко следващо по 215 евро. Детските помощи се получават след като се подаде молба в семейната каса на Агенцията по труда. Освен това на семействата се предоставят данъчни кредити за деца (Kinderfreibeträge) при отчитане на данъка върху доходите от трудовото възнаграждение и данък общ доход. Молбата-образец за получаване на детски помощи можете да получите в семейната каса или да заредите онлайн на **www.familienkasse.de**.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Гражданите на държавите-членки на ЕС, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария имат също право да получават детски помощи както и самите немци, ако работят или живеят в Германия. За другите чужденци респ. чужденки важи следното: Хора с разрешение за установяване могат да получават надбавки за отглеждане на детето си. Лицата, притежаващи разрешение за временно пребиваване, имат право да получават надбавки за отглеждане на дете, ако той или тя имат разрешително за работа в Германия или са работели вече тук с такова. Консултирайте се във връзка с точните нормативни уредби.

Детски надбавки

Немската държава помага на семейства с ниски доходи и чрез така наречените детски надбавки, когато е налице следното:

- Неженените/неомъжените Ви деца не са навършили 25 годишна възраст и живеят заедно с Вас в едно домакинство.
- Вашите доходи и имущество осигуряват минималната прехрана на родителите, но не и на децата.
- Нямате право да получавате социална помощ или обезщетение за безработица тип II.

Размерът на детските надбавки зависи от дохода и имуществото на родителите и е максимално 140 евро за месец и дете. Молбата за детски надбавки ще получите в семейната каса или онлайн на www.familienkasse.de.

Освен това родителите, получаващи детски надбавки и помощ за жилищен наем за децата от 1 януари 2011 г. имат право да получават помощи за образование и участие в обществения живот (Bildungs- und Teilhabeleistungen). Те съдържат:

- едnodневни екскурзии от училище или детската градина
- няколкодневни екскурзии с класа от училище или детската градина
- 100 евро на година за училищни пособия
- надбавки за пътни пари на ученици и ученички
- съответно финансова подкрепа при учене
- обяд в училище, детска градина или целодневната градина
- финансова помощ за участие в социалния и културен живот на общността

За предоставянето на помощи за образование и участие в обществения живот отговарят отделните комуни, тоест градската, общинската или окръжната администрация.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Консултациялни центрове за семейства
- Семейна каса към Федералната агенция по труда
- Миграционни консултациялни центрове за възрастни имигранти
- Миграционна служба за младежи

Интернет:

- Семейна каса: www.familienkasse.de или www.kinderzuschlag.de
- Портал за услуги на Федералното министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите: www.familien-wegweiser.de

Телефон:

- Семейна каса (от понеделник до петък, от 8 до 18 часа, безплатно):
  - въпроси относно детски помощи и детски надбавки: **+49 800 4555-30**
  - Съобщение на датата на изплащане на детските помощи и детските надбавки: **+49 800 4555-33**

Информационен материал:

- Публикации на Семейната каса (може да се получи на www.familienkasse.de):
  - **Merkblatt Kindergeld** (Информационен лист „Детски помощи“)
  - **Merkblatt Kinderzuschlag** (Информационен лист „Детски надбавки“)

4. Възможности за полагане на грижи за деца

За децата е важно да започнат да посещават възможно най-бързо детско заведение, за да могат оптимално да се подпомагат тяхното развитие и езикови познания. В детските заведения родителите също получават консултация, как да поощряват детето и да подкрепят семейството си. Децата, навършили една годишна възраст, имат законово право на осигурено място в структурите за полагане на грижи за гледане на деца. В Германия има много възможности за полагане на грижи за деца, преди всичко:

- на възраст до три години:
  - ясли
  - възпитателки/възпитатели
  - детски кръжоци
  - целодневни детски ясли
  - детски градини за деца на различни възрасти
- на възраст над три години до първи клас:
  - детски градини
  - други предучилищни заведения, целодневни детски градини
  - възпитателки/възпитатели
- в ученическа възраст:
  - целодневни училища
  - занимални
  - следучилищни занимания за помощ при писане на домашни работи

СЪВЕТ

Необходимо е да регистрирате първо детето си, за да участвате в тези предложения за полагане на грижа и възпитание. Понякога трудно се намират места поради големия брой заинтересувани родители. Информирайте се възможно най-рано за свободни места.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, общинска, окръжна администрация: служба за младежи
- Консултация за семейства
- Миграционни консултационни центрове за възрастни имигранти
- Целодневни детски заведения

Интернет:

- Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend (Федерално министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите):
www.bmfsfj.de, в меню „Kinder und Jugend“
- Информация за полагане на грижи за деца:
www.fruehe-chancen.de
- Други различни линкове: **www.familien-wegweiser.de**

5. Спорове, кризи и насилие в семейството

Кризис и спорове може да има във всяко семейство. Но когато надделят споровете и евентуално към това се появи и насилие, непременно трябва да потърсите професионална помощ в някой консултационен център. Всички консултации са безплатни и работещите там служители респ. служителки ще Ви помогнат по бърз и небюрократичен начин, дори и без да е необходимо да назовете името си. Всички деца имат право на възпитание без насилие. Всички деца, преди всичко кърмачетата и малките деца, разчитат на вниманието, което им обръщаме. Ако се опасявате, че някое дете е занемарено или се малтретира, обърнете се към полицията, службата за юноши и младежи или консултационен център по въпроси, свързани с възпитанието.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Консултационни центрове по въпроси на възпитанието, семейството и брачните консултации
- Служби за социални грижи за деца и младежи

Интернет:

- Deutscher Kinderschutzbund (Германски съюз за защита на детето): **www.dksb.de**
- Служби за консултации по въпроси за децата, младежите и родителите в близост до Вас и консултация на родния си език ще намерите на: **www.bke.de**
- Баварски център за семейството и социалните въпроси/Баварската провинциална служба за социални грижи за деца и младежи: **www.elternimnetz.de**

Телефон:

- Телефон за родители на Германския съюз за защита на детето: **+49 800 1110-550** (понеделник и сряда, 9 до 11 часа; вторник и четвъртък, 17 до 19 часа, безплатен)
- Телефон за утеха и подкрепа в цяла Германия (24 часа на ден, безплатен): **+49 800 1110111** или **+49 800 1110222**
- Телефон за подкрепа (безплатен):
  - за деца и младежи: **+49 800 1110-333**
  - за родители: **+49 800 1110-550**

Информационен материал:

- Публикации на Федералното министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите (може да се получи на **www.bmfsfj.de**):
  - **Kinder-und Jugendhilfe (Помощ за деца и младежи)**
  - **Häusliche Gewalt – Kinder leiden mit (Домашно насилие – децата също страдат)** (на немски, арабски, руски и турски език)

VIII. Училище, професионално образование и следване

1. Училищна система и видове училища в Германия

Задължително образование

Всички деца, живеещи в Германия, трябва да посещават училище. Задължителното образование започва през есента в годината, в която детето навършва шест годишна възраст. По принцип то продължава до края на учебната година, в която младежите и девойките навършват 18 години. Конкретните правила относно задължителното образование се различават в отделните провинции. Има възможност например детето Ви да бъде записано в определено училище в средата на учебната година.

Посещаването на държавни училища е безплатно. Освен това в Германия има и частни училища. В тях родителите трябва да заплащат определена такса.

СЪВЕТ

От кога Вашето дете може и трябва да посещава училище, се урежда по различен начин от всяка провинция. Информирайте се в отдела по въпросите за училищно образование във Вашата община или Вашия град за валидните правила в провинцията, в която живеете.

Видове училища

В Германия училищното образование е в компетентността на отделните провинции. Всяка провинция има своите особености, преди всичко е възможно наименованията на отделните училища, даващи възможност за продължаване на образованието, да бъде различно. Но образованието на децата и младежите е едно и също във всички провинции:

СЪВЕТ

Кратък обзор на различни езици за училищната система, видовете училищата и видовете образования ще намерите на уебсайта www.wir-sind-bund.de, в меню „Etern“.

Начално училище (начална степен)

Децата започват да посещават начално училище в продължение на четири години (в провинциите Берлин и Бранденбург то продължава шест години). Тук важи принципът за избор на училище по местожителство: тоест децата посещават всъщност началното училище, което се намира наблизо до тях. В някои от провинциите родителите могат да изберат сами началното училище за децата си.

В последните класове на началното училище става ясно, в кое училище децата ще продължат образованието си (втора степен на образованието I). Учителите в началното училище дават препоръка („препоръка за преминаване в следващата степен“), която е свързана с провеждането на консултация с родителите. В повечето провинции родителите могат да решат, в кое училище тяхното дете ще продължи образованието си. Определящи за това са получените в началното училище оценки и дадената от учителите преценката за индивидуалните предпоставки на децата.

Училища, даващи възможност за продължаване на образованието (втора степен на образование I и II)

В някои провинции децата имат възможност да посещават в училището пробни занятия. Кратък обзор на отделните правила може да намерите на уебсайта на конференцията на министрите на културата (www.kmk.org).

Образователната система във втората степен на образование I и II в Германия е много различна. Родителите трябва да се посъветват внимателно с децата си и техните учители по въпроса кое училище да се избере за детето. Отделите по въпросите на образованието предлагат информация на тази тема.

Съществуват следните видове училища, даващи възможност за продължаване на образованието:

- основни училища (до 9-ти или 10-ти клас)
- реални училища (до 10-ти клас)
- училища с различни курсове на обучение (тук може да се завърши основно и реално училище)
- гимназии (до 12-ти или 13-ти клас)
- обединени училища (със или без горен гимназиален клас, тук могат да се завършат всички видове образование)

В някои провинции съществуват училища, даващи възможност за продължаване на образованието, в които курсовете на обучение за основно и реално училище са обобщени от организационна гледна точка – в тези училища може да се завърши, както основно, така и реално училище:

- средно училище (Саксония, Бавария)
- секундарно училище (Саксония-Анхалт, Бремен, Берлин)
- общообразователно училище (Тюрингия)
- горен гимназиален клас (Бранденбург, Долна Саксония)
- разширено реално училище (Саарланд)
- реално училище и обединено училище или обединено основно и реално училище (Райнланд-Пфалц)
- интегрирано основно и реално училище или градско училище (Хамбург)
- регионално училище (Райнланд-Пфалц, Мекленбург-Предна Померания, Шлезвиг-Холщайн)
- специализирано училище (Баден-Вюртемберг)

Задължението за посещаване на училище важи и за деца, младежи и девойки с увреждания или специална нужда от педагогическа подкрепа. Дали е налице специална нужда от педагогическа подкрепа определя отдела по въпросите за образованието в рамките на специален метод. Това трябва да се заяви от родителите или от училището. В зависимост от резултата детето може да посещава общо училище или да бъде пренасочено към помощно училище. Съществуват различни видове помощни училища (в някои провинции те се наричат също и специални училища, помощни центрове или училища за деца с увреждания).

След като завършат основно и реално училище, младежите и девойките могат да продължат обучението си в училище от втора степен на образование II до получаване на средно образование (след полагане на матура) или профилирано средно образование (след полагане на матура по специални дисциплини), които дават право за следване в университети и висши училища или на професионално образование в професионално училище. Дипломата за завършено средно реално образование дава по-голяма възможност за избор на професия отколкото дипломата за завършено основно образование. Обучението в гимназия или гимназиален горен клас завършва след 12 или 13 клас с право за следване в университети и висши училища след полагане на матура. Профилираното средно образование дава право за следване в професионално висше училище. В някои провинции е възможно след завършване на реално училище да се придобие право за следване във ВУЗ в професионални училища.

По време на училищното обучение по принцип е възможна смяната на един вид училище с друг, ако ученикът/-ката има съответните оценки.

СЪВЕТ

Информирайте се какви училища, даващи възможност за продължаване на образованието, има във Вашата провинция, какво училищно образование може да се получи там и какво право за продължаване на обучението предлагат тези училищни образования. Всяко министерство на културата или училищата има уебсайт, на който са обяснени отделните образователни пътища. Училищната администрация и самите училища също предлагат консултации. По-голямата част от училищата организират (преди всичко в началото на годината) „ден на отворените врати“, в който родителите и техните деца могат да получат информация за отделните предложения.

КОНТРОЛЕН СПИСЪК

Отделните училища предлагат различни училищни образования. Информирайте се в службата по въпросите за училищното образование, в Интернет или при други родители за училищата във Вашето населено място. Следните въпроси могат да Ви помогнат при избора на училище за Вашето дете.

- Какво училищно образование осигурява училището?
- Какви допълнителни занятия предлага училището (например чужди езици)?
- Предлагат ли се допълнителни занятия за децата (напр. работни общности, спортни занятия, културно-музикални занятия, театър или други)?
- Има ли допълнителни помощни занятия (напр. поощряване на изучаването на езика, помощ при писане на домашни работи)?
- Как се съдейства на деца, които има проблеми с ученето?
- Как са оформени училищните помещения?
- Предлага ли училището целодневно обслужване или следобедна помощ?
- Предлага ли се обяд в училището?
- Има ли дни за консултация с родителите или други предложения за родители?

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Екскурзиите с класа, излетите, училищните празници, представления и плувни тренировки са в Германия част от занятията и училищното ежедневие. Добре е детето Ви да участва в тези мероприятия, тъй като то може да научи там много нови неща и защото общите дейности особено засилват мотивацията и удоволствието от ходене на училище на Вашето дете и разбира се неговите езикови способности.

Специални предложения за подкрепа

За деца, младежи и девойки, които израстват с друг майчин език, в детската градина и училището се предлагат специални курсове на немски език, отчасти и на майчиния език. Във всички провинции още в детската градина или при записването в училището се провеждат езикови тестове, за да се установи индивидуалната нужда от подкрепа на детето. Въз основа на тях в отделните провинции се предлагат различни помощни курсове.

СЪВЕТ

За образователния успех на Вашето дете е важно то да говори добре немски език. За това се възползвайте от предложенията за поощряване на изучаването на езика! В някои провинции участието на деца в занятия за поощряване на изучаването на немски език, при които се вижда необходимостта от това, е задължително. В зависимост от вида на училището в много провинции е възможно да се запишат като чужди езици и езици от друг произход (напр. турски, италиански, руски, испански език). Информация за предлаганите занятия за поощряване на изучаването на немски език и изучаване на език от друг произход в училището ще получите директно в детската градина или в училището на Вашето дете, както и в консултацияните центрове по миграционни въпроси и миграционните служби за младежи.

Деца, младежи и девойки, които идват в Германия в училищна възраст, се нуждаят от специална подкрепа. За тях има помощни и езикови паралелки, в които те се обучават от специфично квалифицирани учители, преди да преминат към регулярните паралелки. Какви възможности се предлагат за Вашето дете, ще научите в отдела по въпросите на образованието.

СЪВЕТ

Ако желаете да помогнете на Вашето дете, е важно да се информирате добре за образователната система в Германия и предложенията в мястото, където живееете. Трябва да сте информирани както за училищното ежедневие, така и за напредъка на Вашето дете. Училищата провеждат родителски срещи и разговори. Тук можете да разговаряте с учителите на детето си и да обърнете внимание на определени проблеми. Във всички немски училища съществуват родителски съвети. Обърнете се към родителския съвет на Вашето училище, за да обмените информация с други родители! Освен това всяка провинция има провинциални представителства на родителите, към които също може да се обърнете за консултация.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Отдел/служба по въпроси за училищното образование
- Училища/училищно ръководство
- Родителски съвети/мрежи за родители
- Миграционни консултационни центрове за възрастни имигранти
- Миграционна служба за младежи
- Мигрантски организации

Интернет:

- Постоянна конференция на министрите на културата на провинциите във Федерална Република Германия: **www.kmk.org**
- Германски образователен сървър: **www.bildungsserver.de**
- Bundesministerium für Bildung und Forschung (Федерално министерство на образованието и научноизследователската дейност): **www.bmbf.de**
- Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend (Федерално министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите): **www.bmfsfj.de**
- Федерален съвет на родителите: **www.bundeselternrat.de**
- Федерална администрация: **www.wir-sind-bund.de**

2. Професионално обучение

Доброто образование е важна предпоставка за успешното начало на професионалния живот. За да се намери работно място в Германия, е важно да имате завършено професионално образование или следване.

Професионалното обучение продължава от две до три години и се извършва в рамките на така наречената дуална система. Това означава, че практическото обучение във фирмата се комбинира с теоретически учебни фази в училището. Някои от професионалните обучения напр. в медицинската сфера за обгрижване се предлагат само в училища. Предпоставка за получаване на право за професионално обучение е поне завършено основно образование.

Избор на професия

В Германия има около 400 професии, които се обучават. Професионалната консултация към Агенцията по труда консултира младите хора при

избора на професията. Обърнете се към служителите респ. служителките на Професионалните информационни центрове в Агенциите по труда.

Федералната администрация търси кандидати от всички националности за повече от 130 различни професии. Какви професии има и как детето Ви може да се кандидатира за тях, ще узнаете на уебсайта на www.wir-sind-bund.de. Информация за родителите се предлага на различни езици.

СЪВЕТ

В много от професиите са важни познания по чужди езици. Информирайте се заедно с Вашето дете за професии, в които майчиният език ще му е от полза.

В началото на професионалното си обучение, стажантът сключва писмен договор за професионално обучение с фирмата, която го обучава. Този договор урежда съставните части и цели на професионалното обучение. Младешите и девойките, нуждаещи се от финансова подкрепа по време на обучението, могат да подадат в Агенцията по труда молба за получаване на така наречената помощ за професионално обучение (Berufsausbildungsbeihilfe).

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Професионална консултация към Федералната агенция по труда
- Миграционни консултацияни центрове за възрастни имигранти
- Миграционна служба за младежи

Интернет:

- Bundesagentur für Arbeit (Федерална агенция по труда):
  - www.arbeitsagentur.de, част „Bürgerinnen und Bürger“ (граждани и гражданки, в меню „Ausbildung“ (Обучение)
  - www.planet-beruf.de
  - www.berufenet.arbeitsagentur.de
- Bundesinstitut für Berufsbildung (Федерален институт за професионално образование): www.bibb.de, в меню „Berufe“ (Професия)
- Федерална администрация: www.wir-sind-bund.de

Телефон:

- Център за услуги към Агенцията по труда:
+49 800 4 5555 00 (понеделник до петък, 8 до 18 часа, безплатен телефон)

Информационен материал:

- Публикации на Агенцията по труда (могат да се получат на **www.arbeitsagentur.de**): **Beruf aktuell – Lexikon der Ausbildungsberufe** (Актуална професия – лексикон на професиите, които се обучават)

3. Следване в Германия

В Германия има различни видове висши училища:

- университети
- висши технически училища
- висши училища по музика и изкуство
- висши педагогически училища
- професионални висши училища
- висши училища по администрация

Предпоставки за следване

Предпоставка за започване на следване е завършено средно образование или профилирано средно образование след полагане на матура. Относно чуждестранните дипломи службата за чуждестранни студенти към висшите училища или службата „uni-assist“ решава дали са налице предпоставките за следване. Дали е възможно оценките от следването, завършено в друга страна, да се признаят при следване в Германия, решава самото висше училище.

Специална помощ се предоставя и от поощрителната програмата „Garantiefonds-Hochschulbereich“ на фондацията „Ото Бенек“ за млади мигранти и мигрантки, които живеят в Германия като бегълци, еврейски имигранти, късни изселници или техните близки и желаят тук да следват във висше училище като за това им е необходимо да завършат средно образование и положат матура. Информация и адреси ще намерите на **www.jmd-portal.de**, в меню „Bildungsberatung“.

Студентски такси

При следване за академична степен бакалавър в държавните немски висши училища не се изисква по принцип обща студентска такса. Всеки студент трябва да заплаща така наречената семестриална такса. Частните висши училища изискват значително по-високи такси. За финансиране респ. частичното финансиране на следването в Германия се предлагат стипендии от организации за поощряване на таланти студенти и различни фондации.

СЪВЕТ

Студентите имат право да получават държавна стипендия (BAföG), ако отговарят на определени предпоставки. Част от нея трябва да се изплати обратно, след като приключи обучението.

Освен класическите специалности, които се изучават само във висшите училища и професионалните висши училища, през последните години се предлагат все повече дуални специалности. Те имат по-силна практическа насоченост. Между студентите и фирмите се сключва договор, който по принцип включва различни заплащания.

СЪВЕТ

Федералната администрация предлага също дуални специалности. Описание на отделните специалности ще намерите на сайта www.wir-sind-bund.de.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Университети/Отдел „Помощи за обучение в чужбина“
- Миграционна служба за младежи
- Миграционни консултацияни центрове за възрастни имигранти

Интернет:

- Федерална агенция по труда: **www.arbeitsagentur.de**, част „Bürgerinnen und Bürger“ (граждани и гражданки), в меню „Studium“
- Платформа в Интернет „abi“ на Федералната агенция по труда: **www.abi.de**
- Германска служба за академичен обмен: **www.daad.de**
- Миграционни служби за младежи: **www.jmd-portal.de**
- Фондация „Ото Бенеке“ **www.obs-ev.de**
- uni-assist e.V.: **www.uni-assist.de**
- Информационна система за признаване на чуждестранни дипломи: **www.anabin.de**
- Федерално министерство на образованието и научноизследователската дейност: **www.bafög.de**
- Преглед на стипендиите: **www.stipendienlotse.de**
- Begabtenförderungswerke (Фонд за поддържане на н талантиливи студенти): **www.begabtenfoerderungswerke.de**
- Федерална администрация: **www.wir-sind-bund.de**

Телефон:

- Център за услуги към Агенцията по труда:
+49 800 4 5555 00 (понеделник до петък, 8 до 18 часа, безплатен телефон)
- Гореща линия за стипендията BAföG към Федералното министерство за образование и научноизследователска дейност:
+49 800 2236341 (понеделник до петък, от 8 до 20 часа, безплатен телефон)
- Фондация „Ото Бенеке“: **+49 228 8163-0**

4. Обучение за възрастни

В Германия има много възможности за продължаване на образованието и след завършване на училище или университет. В рамките на такова обучение за възрастни можете да придобиете общи квалификации или училищно образование. Съществуват дневни и вечерни курсове, но също и занятия у дома (например Телеколег или задочен университет).

Можете да се обърнете към Федералната агенция по труда, когато става въпрос за Вашата професионална преквалификация. В телефонния указател и *Gelben Seiten*® (Жълти страници) ще намерите институти за обучение и преквалификация. Народните университети Ви предлагат курсове навсякъде в Германия.

Възможни са например:

- мерки за преквалификация
- езикови курсове
- посредничество при практикантски места
- специални интеграционни курсове за млади хора

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Агенция по труда
- Народен университет
- Образователни институти, институти за преквалификация
- Миграционни консултационни центрове за възрастни имигранти

Интернет:

- Федерална агенция по труда: www.arbeitsagentur.de, част „Bürgerinnen und Bürger“ (граждани и гражданки), в меню „Finanzielle Hilfen“ (Финансови помощи)
- KURSNET – портал за професионална квалификация и преквалификация: www.kursnet.arbeitsagentur.de
- Списък на Народните университети: www.vhs.de
- Германски образователен сървър: www.bildungsserver.de

IX. Здраве и осигуровки

1. Помощ при болест и злополука

Ако сте болен, обърнете се към лекари по обща медицина в близост до Вас. Те ще Ви помогнат и ако е необходимо, ще Ви дадат направление за специализиран лекар.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Разносните за медицинско лечение, престоят в болницата или лекарствата по принцип се поема в Германия - с изключение на собствения дял – от здравноосигурителните каси. Затова е важно да имате задължителна или частна здравна застраховка.

По-голямата част от хората в Германия са застраховани в една от държавните здравноосигурителни каси. Това е задължително до определен размер на доходите. Ако имате по-висок доход, можете да решите дали да изберете доброволна държавна здравна осигуровка или частна здравна осигуровка (подробна информация за това ще намерите в глава X „Банки и застраховки“).

Лекарствата, които Ви се изписват, можете да получите от аптеката. Там трябва да заплатите само една малка част от сумата (най-много десет евро), останалата част се поема от здравноосигурителната каса. Лекарствата за деца и младежи са безплатни до 18 годишна възраст, ако са изписани от лекар. Ако сте застрахован към частна здравноосигурителна каса, трябва първо сами да заплатите лекарския преглед и лекарствата. След това можете да изпратите фактурата до Вашата застраховка, която ще Ви възстанови разходите.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

При злополуки, спешни случаи или когато се разболеете извън работното време на лекарските кабинети, можете да се обадите на телефона за спешни случаи или да се обърнете директно към бърза помощ, когато случаят е особено спешен. Най-важните телефонни номера, които са валидни за цяла Германия:

- **Бърза помощ: 112**
- **Телефон за спешни повиквания при отравяне: +49 30 19240**

Също така има и дежурни аптеки в случай на спешна нужда. Актуална информация ще намерите в местния вестник.

Помощ на Вашия език

Не говорите съвсем добре немски език и затова желаете да отидете на лекар, който говори Вашият език? Тук може да Ви помогне Съюзът на здравните каси в провинцията, в която живеете. Адресите и телефонните номера на Съюза на здравните каси ще намерите на сайта www.kbv.de, в меню „Service/Arztsuche“.

Лекарска тайна

Без Ваше разрешение лекарите по принцип нямат право да дават информация за Вас – нито на официални институции, нито на Вашия работодател или семейните членове. Това важи отчасти и за здравето на Вашите деца. Например гинекологът на Вашата 16 годишна дъщеря няма право да Ви съобщи резултатите от прегледа без нейно разрешение.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Домашен лекар или лекар по обща медицина
- Детски лекар
- Здравноосигурителна каса

Интернет:

- Bundesministerium für Gesundheit (Федерално министерство на здравеопазването): **www.bundesgesundheitsministerium.de**
- Unabhängige Patientenberatung Deutschland (Независима консултация на пациенти в Германия): **www.unabhaengige-patientenberatung.de**
- Bundeszentrale für gesundheitliche Aufklärung (Федерална централа за здравна просвета): **www.bzga.de**
- Bundesärztekammer (Федерална лекарска камара): **www.bundesaerztekammer.de**, в меню „Patienten/Arztsuche“ (търсачка на лекари във федералните провинции)
- **www.aok.de**, в меню „Gesundheit/Behandlung/Suche Ärzte & Co“ (търсачка на лекари/-ки и болници по място и пощенски код)
- **www.gkv-spitzenverband.de**, в меню „Krankenversicherung/Grundprinzipien/Alle gesetzlichen Krankenkassen“ (преглед на държавните здравноосигурителни каси)

Имейл:

- Федерално министерство на здравеопазването:
info@bmg.bund.de

Телефон:

- Федерално министерство на здравеопазването (понеделник до четвъртък, от 8 до 18 часа, петък – от 8 до 15 часа):
  - Въпроси относно здравната застраховка:
+49 30 340 60 66-01
  - Въпроси относно здравната превенция:
+49 30 340 60 66-03
  - Консултационен център за глухи и лица със слухови увреждания (телефон за писане): **+49 30 340 60 66-09**, телефон за глухонеми ISDN видеотелефон: **+49 30 340 60 66-08**

2. Профилактични медицински прегледи и ваксинация

Голям брой от болестите могат да бъдат добре лекувани, когато бъдат разпознати в ранен стадий на развитие. За това помагат прегледите за ранна диагностика и профилактичните медицински прегледи за деца и възрастни. Така например мъжете и жените над 35 годишна възраст могат да се подложат на контролен преглед („check-up 35“). Освен това мъжете и жените имат право да се подложат на редовни прегледи за ранна диагностика на определени ракови заболявания. Посъветвайте се с Вашия домашен лекар.

Ваксинациите се числят към най-важните и ефективните защитни мерки. Модерните ваксини са добре поносими и предпазват от тежки болести. В Германия всички ваксинации са доброволни. Но има предпазни ваксинации, които са препоръчителни. Разноските за тях се поемат от здравноосигурителните каси.

Здравна профилактика и ваксинации при деца

Тъй като инфекциозните болести са особено опасни за деца и кърмачета, Вашите деца трябва да получат първата си ваксина още на шест седмици. Най-късно на две годишна възраст децата Ви трябва да са ваксинирани изцяло срещу най-важните болести.

СЪВЕТ

В Германия се предлагат определени ваксинации за бебета, деца, младежи и възрастни лица. Те са обобщени в т. нар. ваксинационен календар. Ваксинационният календар може да се зареди на немски и други чужди езици от сайта на Федералната централа за здравна просвета www.bzga.de в меню „Infomaterialien“.

Детски прегледи за ранна диагностика

В Германия има прегледи за ранна диагностика, които се провеждат от раждането на детето до училищна възраст, това са така наречените прегледи U1 до U9. Редовните прегледи съдействат за ранната диагностика и лечение на смущения в развитието и заболявания при децата. Разноските за тези прегледи за ранна диагностика се поемат от здравноосигурителните каси. Прегледите за ранна диагностика трябва да се извършват в определени периоди от развитието на Вашето дете. Участието в тях е доброволно. За да подпомагате обаче развитието на Вашето дете, е важно да вземате редовно участие в прегледите. Точната дата за прегледите можете да определите с Вашия/-ата детски лекара/-ка.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Домашен лекар или лекар по обща медицина
- Здравноосигурителна каса

Интернет:

- Федерално министерство на здравеопазването:
www.bundesgesundheitsministerium.de
- Федерално обединени за профилактика и здравно осигуряване:
www.bvpraevention.de

- Информация относно здравето на детето:
  - www.bundesgesundheitsministerium.de, Themen von A bis Z (Теми от А до Я), буква К
  - www.kindergesundheit-info.de в меню „Für Eltern“

Имейл:

- Федерално министерство на здравеопазването: info@bmg.bund.de

Телефон:

- Федерално министерство на здравеопазването: телефон за граждани на тема „Здравна профилактика“: **+49 30 340 60 66-03** (понеделник до четвъртък, от 8 до 18 часа, петък от 8 до 15 часа)

Информационен материал:

- Федерално министерство на здравеопазването (може да се получи на www.gesundheitsministerium.de, в меню „Publikationen“):
  - **Ratgeber zur gesundheitlichen Prävention (Справочник за здравна профилактика)**

3. Консултация относно СПИН/ХИВ и информация за полово предавани болести (ППБ)

Има болести, които се предават при полово сношение. Например ХИВ, хепатит, сифилис. Презервативите могат да предпазят от зараза.

ХИВ инфекцията може да се лекува днес много добре с лекарства. Затова е важно навреме да направите тест. Други полово предавани болести (ППД) могат да се лекуват лесно и бързо, ако бъдат открити навреме.

Информирайте се безплатно в съответните консултационни центрове или в здравния център и направете тест. Консултацията и тестът и тук са възможни без да е необходимо да посочвате името си.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Здравен център
- Pro Familia
- Консултационен център по въпроси за СПИН

Интернет:

- www.aidshilfe.de
- www.aidsberatung.de
- www.gib-aids-keine-chance.de
- Федерално министерство на здравеопазването:
www.bundesgesundheitsministerium.de
- Bundesministerium für Gesundheit (Федерална централа за здравна просвета): www.bzga.de
  - в меню „Themen/Aidsprävention“
  - Меню „Service/Beratungsstellen/Aids“
- www.profamilia.de, в меню „Angebote vor Ort“
(списък на консултационните центрове „pro familia“)

Имейл:

- Федерална централа за здравна просвета:
telefonberatung@bzga.de (на немски език)

Телефон:

- **на немски език:** Федерална централа за здравна просвета:
+49 221 892031 (понеделник до четвъртък, 10 до 22 часа; петък до неделя, 10 до 18 часа)
- **на руски и турски език:** Здравен център за мигранти, гр. Кьолн: **+49 221 420398-0** (понеделник до петък, 8:30 до 17 часа, петък, 8:30 до 15 часа)
- **на английски, френски и португалски език:** VIA-Afrikaherz, гр. Берлин: **+49 30 4224706**

Информационен материал:

- Федерална централа за здравна просвета: (може да се получи от www.gib-aids-keine-chance.de):
  - **HIV-Übertragung und Aids-Gefahr (Предаване на ХИВ и опасност от зараза със СПИН)** (брошура на различни езици)
  - **Sexualität, Deine Gesundheit und Du (Сексуалност, твоето здраве и ти)** (брошура на различни езици)

4. Консултации по въпросите за пристрастеността към наркотични вещества

Наркотици, алкохол, никотин, лекарства, хазарт, храна, Интернет и консумация – много неща могат да пристрастят. Всяка пристрастеност е сериозна болест. Затова пристрастените лица и техните семейства се нуждаят от съвет и професионална помощ. Обърнете се към лекар, лекарка или консултационен център. Колкото по-бързо се лекува пристрастеността, толкова по-големи са шансовете тя да бъде излекувана. Много организации и групи за взаимопомощ предлагат бърза и анонимна помощ.

Тук можете да получите информация

Интернет:

- Консултационни центрове:
  - Федерална централа за здравна просвета: **www.bzga.de**, в меню „Service/Beratungsstellen“
  - Германски център по въпроси за пристрастеността: **www.dhs.de**, в меню „Einrichtungssuche/Online-Suche“
- **www.beratung-caritas.de**, в меню „Sucht“
- Fachverband Sucht e. V. (Специализиран съюз по въпроси за пристрастеността): **www.sucht.de**
- **www.drugcom.de**, **www.kenn-dein-limit.de**, **www.rauchfrei-info.de**, **www.spielen-mit-verantwortung.de**, **www.ins-netz-gehen.de**

Имейл:

- Федерална централа за здравна просвета:
telefonberatung@bzga.de

Телефон:

- Федерална централа за здравна просвета: информационен телефон за превенция на пристрастеността:
+49 221 892031 (понеделник до четвъртък, 10 до 22 часа; петък до неделя, 10 до 18 часа)
- Горещ телефон за пристрастяване & наркотици:
+49 185 313031 (24 часа в денонощието)

Информационен материал:

- Федерална централа за здравна просвета (може да се получи от **www.bzga.de**, в меню „Infomaterialien/Suchtvorbeugung“)
- Германски център по въпроси за пристрастеността (може да се получи на **www.dhs.de**, в меню „Informationsmaterial“)

5. Участие на хора с увреждания в общественения живот

Германската държава подпомага равноправното участие на хора с физически, духовни или душевни увреждания в общественения живот. Хората с тежки увреждания са особено защитени в трудовия и професионалния живот, например при уволнение.

Ако имате увреждане или тежко увреждане, можете да подадете заявление в бюрото по социални грижи за лица с увреждания за получаване на инвалиден/тежкоинвалиден паспорт, който удостоверява степента на инвалидност. С такъв документ можете например да получите намаление при пътуване с обществения транспорт.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Здравноосигурителна каса, организации за пенсионно осигуряване
- Агенция по труда
- Градска, общинска, окръжна администрация: бюро по социални грижи за лица с увреждания
- Общи центрове за рехабилитация

Интернет:

- Bundesministerium für Arbeit und Soziales (Федерално министерство на труда и социалната политика):
  - **www.bmas.de**, в меню „Themen/Teilhabe von Menschen mit Behinderung und Rehabilitation“:
  - **www.einfach-teilhaben.de**
- Пълномощници на Федералното правителство за потребности на хора с увреждания: **www.behindertenbeauftragter.de**
- Deutsche Rentenversicherung (Германски фонд за пенсионно осигуряване), общи центрове за рехабилитация: **www.reha-servicestellen.de**

Имейл:

- Федерално министерство на труда и социалната политика:
info@bmas.bund.de; info.gehoerlos@bmas.bund.de

Телефон:

- Федерално министерство на труда и социалната политика (понеделник до четвъртък, от 8 до 20 часа):
  - Информация за хора с увреждания: **+49 30 221911-006**
  - Услуги за глухи и лица със слухови увреждания, телефон за писане: **+49 30 221911-016**, телефон за глухонеми **gebaerdentelefon@sip.bmas.buergerservice-bund.de**
телефон за глухонеми: (ISDN-видеотелефон): **+49 30 188080-805**

Информационен материал:

- Публикации на Федералното министерство на труда и социалната политика (може да се получи на **www.bmas.de**, в меню „Service/Publikationen“):
  - Компактен диск: **Informationen für behinderte Menschen (Информация за хора с увреждания)** (съдържа различни брошури)
  - **Ratgeber für Menschen mit Behinderung (Справочник за хора с увреждания)**
  - **Rehabilitation und Teilhabe behinderter Menschen (Рехабилитация и участие на хора с увреждания в обществения живот)** (на немски, английски и френски)
  - **Das Gesetz zur Gleichstellung behinderter Menschen (Закон за равенство на хора с увреждания)**

Х. Банки и застраховки

1. Парични сделки и разплащателни средства

Голяма част от паричните сделки в Германия се извършва чрез безналично плащане. За такива плащания се използва така наречената разплащателна или джиросметка. С помощта на джиросметката може да се извършат всички платежни отношения: На сметката могат да се приведат пари (напр. чрез банков превод или внасяне на суми) и от нея могат да се приспадат пари (чрез теглене на суми, плащане с дебитни карти, банкови преводи, директен дебит, платежно нареждане за регулярно плащане). Джиросметката служи преди всичко за плащане на фактури и регулярни разходи (наем, ток). Заплатите и трудовите възнаграждения също се превеждат директно на джиросметката. Важно е да имате такава сметка в някоя банка, преди всичко когато работите.

Обърнете се към някоя банка по Ваш избор, когато желаете да откриете там разплащателна сметка. Информирайте се точно за условията и таксите. Те могат да се различават в отделните банки. Попитайте също какви документи са Ви необходими за откриване на банкова сметка.

Кредити

За по-големи инвестиции често банките предлагат предоставянето на кредити. Но по принцип банката изисква високи лихви за дадените на заем пари. Помислете добре преди да сключите договор за кредит. Не забравяйте, че евентуално ще изплащате този кредит в течение на много години и че Вашите доходи също ще се променят. Информирайте се точно, проверете дали предлаганата оферта е сериозна и я сравнете с други такива.

СЪВЕТ

Потърсете възможно най-бързо професионална помощ, когато забележите, че не сте повече в състояние да изплащате кредита си. Във всяко по-голямо населено място се предлага консултация относно дълговете. Служителите/-ките на консултацияния център по въпроси за миграцията за възрастни имигранти ще Ви окажат с удоволствие подкрепа.

Договорен овърдрафт

Ако имате открита разплащателна сметка, често Вашата банка Ви отпуска така наречения договорен овърдрафт – допустимо надвишение над салдото на сметката. Това означава, че до определен лимит можете да повече пари, отколкото имате на банковата сметка. По този начин можете да реагирате гъвкаво при краткосрочни разходи. Но лихвите, които се заплащат за овърдрафта, са много по-високи от нормалните кредитни лихви. Тоест той е подходящ, само когато са Ви необходими малки суми за кратко време.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Централни на потребителите
- Спестовни каси и банки в близост до Вас

Интернет:

- Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. (Федерален съюз на централите и сдруженията на потребителите):

www.verbraucherzentrale.de

Телефон:

- Федерален съюз на централите и сдруженията на потребителите: **+49 30 25800-0**

2. Задължително социално осигуряване

Социалното осигуряване в Германия е институт на задължителната застрахователна система, която предлага ефективна финансова защита при големи рискове в живота и последиците от тях като болест, безработица, старост и необходимост от грижа. Тя има за цел да гарантира на всеки отделен човек стабилно жизнено равнище, оказва съдействие и осигурява пенсията, когато хората прекратят трудовата си дейност.

Социалното осигуряване е задължително. Половината от вноските за задължителното социално осигуряване се поема от работодателя. Останалата част се заплаща от работниците/-чките. Те се приспадат автоматично от трудовото възнаграждение или заплатата. Съществуват две изключения: Работниците/-чките плащат за здравната осигуровка малко повече от работодателите/-ките, за сметка на това работодателите/-ките заплащат пълната вноска за обезщетение при злополука. С плащането на тези вноски Вие получавате право на услуги от различни сфери на социалното осигуряване.

Вноската за социалната осигуровка се определя по принцип от дохода. Но при здравната и пенсионната осигуровка вноската не се повишава повече, когато се достигне определен размер на доходите (т. нар. граница за определяне на вноска (Beitragsbemessungsgrenze)).

Тук можете да получите информация

Интернет:

- Bundesministerium für Arbeit und Soziales (Федерално министерство на труда и социалната политика): www.bmas.de, в меню „Themen/Soziale Sicherung“ и „Themen/Rente“
- Главни съюзи на германското социално осигуряване: www.deutsche-sozialversicherung.de

Имейл:

- Федерално министерство на труда и социалната политика: info@bmas.bund.de;

Информационен материал:

- Федерално министерство на труда и социалната политика (може да се получи на www.bmas.de, в меню „Publikationen“):
  - **Soziale Sicherung im Überblick (Преглед на социалното осигуряване)** (на немски, английски, френски, италиански, испански и турски език)
  - **Sozialhilfe und Grundsicherung (Социална помощ и основно осигуряване)**

Пенсионно осигуряване

По принцип пенсионното осигуряване на работниците е задължително. Чрез пенсионната осигуровка те са подsigурени финансово в напреднала възраст. До 2012 г. пенсията се получава при навършаване на 65 годишна възраст, след това пенсионната възраст ще се повиши постепенно на 67 годишна възраст; от 2029 г. тази възрастова граница ще важи за всички лица, родени след 1964 години. Разбира се тогава също ще има изключения, например за хора, които са заплащали особено дълго време вноски в задължителното пенсионно осигуряване. Пенсионната осигуровка Ви помага и когато в течение на трудовия Ви живот се намали трудовата Ви работоспособност, тоест ако не можете или можете да работите само отчасти вследствие на болест или увреждане или когато овдвоеете или станете сирак.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Законната пенсия е по-ниска от доходите, получавани по време на трудовата дейност. За да можете да запазите Вашия стандарт на живота в напреднала възраст, е добре да сключите допълнително към задължителната пенсионна осигуровка и частна пенсионна застраховка.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, общинска, окръжна администрация: осигурителен офис
- Централа на потребителите
- Информационни и консултациялни центрове на Германското пенсионно осигуряване

Интернет:

- Bundesministerium für Arbeit und Soziales (Федерално министерство на труда и социалната политика): www.bmas.de, в меню „Themen/Rente“
- Германско пенсионно осигуряване: www.deutsche-rentenversicherung.de
- Федерален съюз на централите и сдруженията на потребителите: www.verbraucherzentrale.de, в меню „Themen/Versicherung“

Имейл:

- Федерално министерство по труда и социалната политика: info@bmas.bund.de
- Германско пенсионно осигуряване: info@deutsche-rentenversicherung.de

Телефон:

- Телефон за услуги на Германското пенсионно осигуряване: **+49 800 10004800** (от понеделник до четвъртък: 7:30 до 19:30 часа, петък: 7:30 до 15:30 часа, безплатен)
- Телефон за граждани на Федерално министерство по труда и социалната политика на тема „пенсия“: **+49 30 221 911-001**

Информационен материал:

- Брошури на Федералното министерство на труда и социалната политика (може да се получи на www.bmas.de, в меню „Publikationen“):
  - **Ratgeber zur Rente** (Пенсионен справочник)
  - **Erwerbsminderungsrente** (Пенсия при намаляване на трудовата работоспособност)
  - **Zusätzliche Altersvorsorge** (Допълнително пенсионно осигуряване)

Здравна осигуровка

Задължителната здравна осигуровка помага на Вас и Вашето семейство, когато се разболеете. Освен това тя поема много от разходите за здравна профилактика (напр. при зъболекар), заплаща рехабилитационните мерки и поема разходите за раждането на децата Ви. Ако не можете да работите по-дълго време поради болест и поради това не получавате трудово възнаграждение, задължителната здравноосигурителна каса Ви осигурява заплащането на т. нар. парично обезщетение при болест.

За работници/-чки задължителното здравно осигуряване е задължително до определена граница на доходите (обща респ. специална граница за максимален осигурителен доход (Jahresarbeitsentgeltgrenze)). Ако превишите тази граница, можете да вземете решение дали да останете в задължителното здравно осигуряване или да преминете към частно здравно осигуряване. Трябва да изберете един от тези два варианта. Не е възможно изобщо да прекратите здравноосигурителната защита.

СЪВЕТ

Дори и да извършвате самостоятелна стопанска дейност, можете сами да решите дали желаете да бъдете застрахован към задължителното или частното здравно осигуряване. Частните здравни осигуровки се различават често по вноските и предлаганите услуги – информирайте се точно и сравнявайте винаги различни предложения! Служителите/-ките на консултацияния център по въпроси за миграцията на възрастни имигранти ще Ви съдействат с удоволствие.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Здравноосигурителни каси и осигурителни офиси
- Центри на потребителите

Интернет:

- Bundesministerium für Gesundheit (Федерално министерство на здравеопазването): **www.bundesgesundheitsministerium.de**
- Федерален съюз на централите и сдруженията на потребителите: **www.verbraucherzentrale.de**, **www.vzbv.de**
- Преглед на задължителното здравно осигуряване на Съюза за задължително здравно осигуряване: **www.vdek.com**, в меню „Mitgliedskassen“

Имейл:

- Федерално министерство на здравеопазването:
info@bmg.bund.de

Телефон:

- Федерално министерство на здравеопазването:
телефон за граждани на тема „Здравно осигуряване“
+49 30 3406066-01 (понеделник до четвъртък, от 8 до 18 часа,
в петък от 8 до 15 часа)

Информационен материал:

- Федерално министерство на здравеопазването (може да се получи на **www.gesundheitsministerium.de**, в меню „Publikationen“):
  - **Gesundheitspolitische Informationen (Здравно-политическа информация)**

Социално осигуряване за гледане и грижи

Социалното осигуряване за гледане и грижи Ви помага, когато не сте в състояние да се грижите сами за себе си поради напреднала възраст или тежка болест и имате нужда от грижи. Освен това социалното осигуряване за гледане и грижи оказва финансова помощ на хора, които се грижат за своите близки, и ги консултира. Ако желаете да предявите помощи от социалното осигуряване за гледане и грижи, трябва винаги да подадете молба за това.

Когато имате задължителна здравна осигуровка Вие автоматично сте член и на задължителното социално осигуряване за гледане и грижи. Ако имате частна здравна осигуровка, допълнително трябва да сключите частна застраховка за гледане и грижи.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Здравноосигурителна каса или частна застраховка
- Центри на потребителите

Интернет:

- Bundesministerium für Gesundheit (Федерално министерство на здравеопазването): **www.bundesgesundheitsministerium.de**
- Федерален съюз на централите и сдруженията на потребителите: **www.verbraucherzentrale.de**, **www.vzbv.de**

Имейл:

- Федерално министерство на здравеопазването: **info@bmg.bund.de**

Телефон:

- Федерално министерство на здравеопазването: телефон за граждани на тема „Социално осигуряване за гледане и грижи“ **+49 30 3406066-02** (понеделник до четвъртък, от 8 до 18 часа, в петък от 8 до 15 часа)

Информационен материал:

- Федерално министерство на здравеопазването (може да се получи на **www.gesundheitsministerium.de**, в меню „Publikationen“):
  - **Ratgeber zur Pflege: Alles was Sie zur Pflege wissen müssen (Справочник за гледане и грижи: Всичко, което е необходимо да знаете при социалното осигуряване за гледане и грижи)**

Осигуряване срещу злополука

Задължителното осигуряване срещу злополука ще помогне на Вас и Вашето семейство да решите здравословни и финансови проблеми, които са настъпили непосредствено в следствие на трудови злополуки и професионални болести. Към трудовите злополуки се числят и злополуките, случили се по пътя към работата или училището, както и от работа или училище до дома.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Работодател, осигурители в областта на законоустановеното осигуряване при злополука

Интернет:

- Bundesministerium für Arbeit und Soziales (Федерално министерство на труда и социалната политика): www.bmas.de
- Deutsche Gesetzliche Unfallversicherung (DGUV) (Германското обединение на осигурителите в областта на законоустановеното осигуряване при злополука) – Главен съюз на осигурителните институции срещу злополука в индустриалния сектор: www.dguv.de, в меню „Beschäftigte“

Осигуряване срещу безработица

Хората в Германия, станали безработни не по своя вина, не са отдадени на произвола на съдбата, а получават подкрепа от държавата. Но те не получават само финансова помощ. Те имат възможност при търсенето на работа да се възползват от посредническите услуги на Федералната агенция по труда. Ако е необходимо, те могат да участват в мероприятия за професионално интегриране (напр. обучение и преквалификация) и евентуално да получат за това помощни средства.

Обезщетение за безработица

Ако загубите работното си място и преди това сте работили най-малко дванадесет месеца със задължителна социална осигуровка, можете да подадете молба за получаване на обезщетение за безработица. Федерал-

ната агенция по труда проверява дали отговаряте на предпоставките. Обезщетение за безработица можете да получавате за максимално дванадесет месеца, над 50 годишна възраст – за максимално 15 месеца, над 55 годишна възраст – за максимално 18 месеца и над 58 годишна възраст – за максимално 24 месеца.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Най-късно три месеца преди да приключите работата си, трябва да се регистрирате лично в местната агенция по труда и да съобщите, че търсите работа. Ако не се регистрирате навреме, срещу Вас може да бъде определена забрана (Sperrzeit), през което няма да можете да получавате обезщетение за безработица. Ако не можете да спазите срока, тъй като съвсем наскоро сте узнали, че ще загубите работното си място, трябва да съобщите най-късно на третия ден, след като узнаете за уволнението.

От по-дълго време ли сте безработен? Обезщетение за безработица тип II

Лицата, които са безработни от по-продължително време, също имат право на подкрепа. Обезщетение за безработица тип II получават всички, които дълго време не могат да намерят работа и се нуждаят от помощ. Хората, които не печелят от работата си достатъчно, за да издържат себе си и живеещите с тях близки, получават тази форма на държавна помощ. Обезщетението за безработни тип II продължава да се заплаща, докато сте безработен или не разполагате с достатъчно доход, за да осигурявате издръжката си.

Допълнителна информация относно обезщетението тип II и точните правила ще получите във Федералната агенция по труд. Освен това служителите/-ките от консултацияния център по въпроси за миграцията на възрастни имигранти също биха Ви оказали съдействие.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Агенция по труда
- Jobcenter (Център за работа)
- Миграционни консултациялни центрове за възрастни имигранти

Интернет:

- Федерална агенция по труда: www.arbeitsagentur.de

Телефон:

- Център за услуги към Агенцията по труда: **+49 800 4 5555 00**
(понеделник до петък, 8 до 18 часа, безплатен телефон)

Информационен материал:

- Федерална агенция по труда (може да се получи на www.arbeitsagentur.de, в меню „BA-Bestellservice“):
  - Преводи на най-важните формуляри на турски и руски език на Федералната агенция по труда можете да намерите на www.arbeitsagentur.de, в меню „Bürgerinnen und Bürger/ Arbeit und Beruf/Arbeits-/Jobsuche/Arbeit in Deutschland/ Migrantenberatung“

3. Частни и имуществени застраховки

Едновременно със задължителните застраховки има и много частни застраховки. Например:

- Гражданска отговорност за частни лица
- Комплектна застраховка „Дом“
- Застраховка „Трудова злополука“
- Застраховка „Живот“
- Застраховка „Гражданска отговорност“ на МПС

Всяка застраховка струва пари. Помислете добре какво Ви е необходимо наистина преди да сключите определена застраховка. Ако имате кола или мотоциклет, сте длъжни да имате застраховка „Гражданска отговорност“ на МПС. Изключително важна е и гражданската отговорност за частни лица. Тя плаща, когато неволно причините материална щета на други хора.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Централа за защита на потребителя
- Застраховки

Интернет:

- Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (Федерална служба за надзор върху финансовите услуги): www.bafin.de
- Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. (Федерален съюз на централите и сдруженията на потребителите): www.verbraucherzentrale.de

Телефон:

- Телефон за потребители към Агенцията по труда:
+49 228 29970299 (понеделник до петък, 8 до 18 часа)
- Федерален съюз на централите и сдруженията на потребителите: **+49 30 25800-0**

XI. Покупки и защита на потребителя

1. Покупки и заплащане

Хранителни продукти и други продукти за ежедневна нужда можете да закупите в супермаркетите, моловете или специализираните магазини. Обърнете внимание на това, че една и съща стока често има различна цена в различните магазини. Особено изгодни цени – промоции – се предлагат често само за кратко време. Във всеки случай си струва да се информирате точно и да сравнявате качеството и цените.

При по-големи покупки се препоръчва да прочетете отзивите за продуктите. Има много възможности, за да се разбере колко добра е определена оферта. Информация и оценка на продуктите в пресата, специализираните списания или публикацииите в Интернет предлагат фондацията за тестване на продукти (Stiftung Warentest) и централите за защита на потребителите в отделните провинции.

Работно време на магазините

В Германия магазините нямат еднакво работно време. То се различава в отделните провинции. По принцип магазините са отворени от понеделник до събота от 9 до 20 часа.

Заплащане на покупките

Навсякъде в Германия можете да заплатите в брой. Но също така имате и възможност на много места да заплатите по безкасов начин. Ако имате открита банкова сметка в някоя банка или спестовна каса, често можете да получите от там дебитна или кредитна карта (отчасти срещу заплащане на такса), с които можете да заплащате. Платената сума се приспада автоматично от Вашата сметка (сравнете в глава X „Банки и застраховки“).

Покупки в Интернет

Много от стоките могат да се поръчат в Интернет. Но голям брой от предлаганите там оферти не са винаги сериозни. Затова трябва да внимавате при пазаруване и особено при търгове в Интернет. Най-сигурният начин да пазарувате в Интернет е когато трябва да заплатите след получаване на стоката и фактурата за нея. Сигурен е също така нареченият директен дебит, при който сумата се приспада директно от Вашата банкова сметка (сравнете в глава X „Банки и застраховки“). Но Вие трябва първо да дадете своето разрешение за това. Този метод има предимството, че по принцип можете да изискате обратно парите си в рамките на осем седмици.

СЪВЕТ

Ако сте станали жертва на измама в Интернет, трябва възможно най-скоро да подадете оплакване в полицията и да информирате притежателя на сайта. Не губете време – всеки ден е ценен, за да намерите измамника респ. измамничката.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Внимание при игри с награди

Бъдете внимателни, когато трябва да посочвате адреса си. При игри с награди често се събират адреси. След това засегнатите клиенти получават по пощата, по имейл или по телефона голям брой рекламен материал. Това досажда на много хора. Клиентските и бонусните карти могат също да служат за събиране на адреси за нежелана реклама.

2. Отговорност за недостатъци и гаранция

Всеки продавач трябва да гарантира за това, че клиентът получава стока без дефекти и недостатъци. Ако клиентът забележи недостатъци или дефекти в срок от две години след получаването на стоката, той има законно право да предяви отговорност за недостатъци. Това важи и за стока с намалени цени и промоциите. Но разбира се Вие нямате право на това, ако продуктът е вече износен поради употребата му. Ако стоката има недостатък през първите шест месеца след покупка, направена между предприемач и потребител, продавачът трябва да докаже, че Ви е продал стоката без дефект или недостатък. Ако са минали повече от шест месеца, трябва Вие като клиент да докажете, че стоката е била дефектна от самото начало.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Гаранцията и отговорността за недостатъци не са едно и също нещо. Като гаранция се обозначава обещанието на производителя, че продуктът има определени свойства и/или функционира за определен период. Всяка гаранция се дава доброволно. Производителите не са длъжни да дават гаранция за стоката си.

СЪВЕТ

Ако върнете закупена стока поради недостатък в нея или желаете да я смените, не Ви е необходима оригиналната опаковка. Никой не може да изисква от Вас съхранението на картон или пластмасова опаковка. Но с касовата бележка можете по-лесно да докажете, къде и кога сте закупили продукта. Като доказателство може да послужи и извлечение от банковата сметка или данни, посочени от свидетел.

Смяна

Смяната на стоката е винаги доброволна. Магазините не са длъжни да сменят стоката, ако тя няма недостатъци.

3. „Продажби по домовете“ и договори, сключени с писмо, по факс, имейл или в Интернет

Договорът може да се сключи и подпише бързо – понякога това става твърде прибързано и то напр. в дома, в Интернет, по телефона. Затова при такива договори като потребител Вие имате законно право на оттегляне на волеизявлението си в срок от 14 дена. Това означава, че Вие можете да оттеглите волеизявлението си, дадено при сключване на договора. В такъв случай не сте обвързан повече към договора. За да можете обаче да докажете това, се препоръчва оттеглянето на волеизявлението да стане в писмена форма (напр. с писмо, по факс или имейл). Ако въпреки се появят проблеми, можете да се обърнете към централа за защита на потребителите (www.verbraucherzentrale.de).

КОНТРОЛЕН СПИСЪК

Това правило важи най-общо за:

- споразумения, направени на работното място, в жилището, по телефона, на улицата или в транспортни средства
- договори за покупко-продажба, които са сключени в търговски помещения, но на които съответният предприемач Ви е заговорил лично и индивидуално извън търговските помещения
- договори за покупко-продажби, сключени в Интернет
- поръчки по каталог
- споразумения, сключени с писмо, по факс, имейл или в Интернет
- споразумения, сключени по време комерсиални екскурзии (т. нар. екскурзии на кафе)

По принцип е важно да знаете следното: Не подписвайте нищо, което не сте разбрали точно. Преди покупката се информирайте дали и по какъв начин можете да оттеглите волеизявлението си и какви изключения има (например при резервация на хотел). В повечето случаи на разположение имате само 14 дена, за да изявите оттеглянето на волеизявлението си. Не чакайте твърде дълго, ако желаете да оттеглите договора.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Централи за защита на потребителите в 16 провинции с повече от 200 консултацияни центъра в цяла Германия
- Миграционни консултацияни центрове за възрастни имигранти
- Отзиви за продукти по телевизията, в Интернет и във вестниците, преди всичко в списание „test“ на фондацията за тестване на продуктите

Интернет:

- Фондация за тестване на продуктите: **www.test.de**
- Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz (Федерално министерство на правосъдието и защита на потребителя): **www.bmju.de**
- Федерален съюз на централите и сдруженията на потребителите: (главна организация на 16 централи за защита на потребителя в провинциите и на 26 съюзи, чиято дейност е ориентирана към защита на потребителя): **www.vzbv.de**
- aid Infodienst e. V. (информация за селското стопанство, хранителните продукти и храненето): **www.aid.de**
- Deutsche Gesellschaft für Ernährung e. V. (Германско общество по въпроси за храненето): **www.dge.de**

Информационен материал:

- Информационна брошура „**Verbraucherschutz kompakt – guter Rat in Alltagsfragen**“ (Компактна информация за защита на потребителя – съветник за ежедневни въпроси) (може да се зареди на **www.bundesregierung.de**, в меню „Service/ Infomaterial der Bundesregierung“)

ХІІ. Съюзи и организации

1. Сдружения и съюзи

В Германия има над 500.000 различни обединения и съюзи. Това са организации от хора с общи цели и интереси. Много хора поемат на доброволни начала задачи в дадено сдружение, тоест доброволно и без заплащане, или са само членове в такова. Между тях се намират и много деца и младежи. Като член на определено сдружение Вие можете да ползвате, това което се предлага там, и да се запознаете с много хора с подобни интереси. Някои сдружения изискват членска вноска за членство.

Темите, във връзка с които се създават сдружения и съюзи (наречени също така клубове), могат да бъдат най-различни. Например:

- спортни клубове
- музикални сдружения

- социални сдружения
- младежки клубове
- родителски сдружения
- сдружения за защита на животните
- художествени сдружения
- готварски сдружения
- компютърни клубове

СЪВЕТ

Хората, които търсят контакт с други хора около тях и се застъпват за общината и хората, които живеят в нея, ще се почувстват по-бързо добре в новата си родина. Запознайте се с това, което Ви предлагат сдруженията в мястото, където живеете.

Ако желаете да се ангажирате в някое сдружение и да станете член в него, но не знаете какво сдружение има около Вас, можете да получите информация за това от службата за регистрация/информация на гражданите. Някои спортни клубове се обръщат целенасочено към хора, които са нови в Германия. Те се стараят да улеснят интегрирането им в нови групи и ги консултират не само във връзка със спорта, а и за всекидневни въпроси. Тези „помагачи сдружения“, както и допълнителна информация за програмата „интеграция чрез спорт“ ще намерите на сайта на Германския олимпийски спортен съюз www.integration-durch-sport.de.

СЪВЕТ

Много сдружения, съюзи и групи за взаимопомощ подпомагат семейства. Независимо от това дали става въпрос за проблеми с техните семейства, при болест или просто когато им е необходима помощ в ежедневието: Спектърът от възможности за оказване на съдействие е разнообразен. Информирайте се кои организации са активни в близост до Вас.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Служба за регистрация/информация на гражданите
- Миграционни консултациялни центрове за възрастни имигранти

Интернет:

- www.vereinsverzeichnis.eu
- www.verbandsforum.de

2. Мигрантски организации

В Германия има много организации, в които се обединяват хора с мигрантски произход. По-голямата част от мигрантските организации са ангажирани на местно ниво като сдружения и функционират на доброволни начала. Освен това в цяла Германия има няколко основни съюза. Много от тях, независимо от това дали са малки или големи, са активни на местно или федерално ниво, се застъпват за интересите на имигрантите. Важен принос имат родителските сдружения, в които родителите с мигрантски произход се ангажират заедно за образованието на децата си.

Членовете на мигрантските организации в повечето случаи имат сами миграционен опит и поради това са в състояние да помогнат особено добре на новопристигналите в Германия хора да се интегрират тук.

Организациите са толкова различни и разнообразни, колкото различни са и самите мигранти и мигрантки. Например има:

- развлекателни и спортни клубове
- културни сдружения
- религиозни сдружения и религиозни общности
- работни сдружения
- политически сдружения
- студентски сдружения
- сдружения на предприемачите
- родителски сдружения

Мигрантските организации предлагат често разнообразни услуги, например:

- преводачески услуги
- консултация
- мероприятия
- курсове и мероприятия за продължаване на обучението
- предложения в сферата на образованието, например помощ при писане на домашни работи за децата
- образование на родителите
- интеграционни проекти

Освен това те представляват интересите на своите членове. Все по-чест към тях се обръщат важни личности от политиката, икономиката и администрацията.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Офиси на локалните консултанционни центрове за мигранти
- Пълномощници/-чки по въпросите за интеграцията от Вашата община или комунален мигранционен офис
- Миграционни консултанционни центрове за възрастни имигранти

Интернет:

- Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Федералната служба за миграция и бежанци): **www.bamf.de/migrantenorganisationen**
- Федерално министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите: **www.migrantinnenforum.de**
- Bundesarbeitsgemeinschaft der Immigrantenverbände (Федерално работно дружество на имиграционните съюзи): **www.bagiv.de**
- Deutscher Paritätischer Wohlfahrtsverband (Немски паритетен съюз за социални грижи) – Gesamtverband e. V.: **www.migration.paritaet.org**, в меню „Migrantenorganisationen“

ХІІІ. Животът в Германия

1. Политически и правен ред

Основният закон (Grundgesetz) е конституцията на Федерална Република Германия. Тя е най-важната правна основа за съвместно съжителство в Германия.

Основни права

Член 1 до член 19 от Конституцията гарантират основните права на всеки един от нас спрямо държавата. Особено важни основни права са:

- защита на човешкото достойнство
- право на живот и физическа неприкосновеност
- равенство на всички хора пред закона
- свобода на вероизповеданието
- свобода на мнението
- свобода на събранията
- свобода на избора на професията
- гарантиране на собствеността и наследствените права
- свобода на печата

Член 20 описва най-важните принципи, върху които е изградена политическата система на Федерална Република Германия:

- Провинция
- Демокрация
- Правова държава
- Социална държава

Провинция

Германия е федерална държава, състояща се от 16 провинции:

■ Баден-Вюртемберг	■ Мекленбург-Яредна Померания
■ Бавария	■ Нордрайн-Вестфален
■ Берлин	■ Райнланд-Пфлац
■ Бранденбург	■ Саарланд
■ Бремен	■ Саксония
■ Долна Саксония	■ Саксония-Анхалт
■ Хамбург	■ Тюрингия
■ Хесен	■ Шлезвиг-Холщайн

Демокрация

Германия е демократична държава, това означава че държавната власт изхожда от народа. Той я упражнява чрез:

- Избори
- Гласуване
- Органи на законодателството (парламент)
- Органи на изпълнителната власт (правителство и администрация)
- Органи на правораздаването (съдилища)

Бундестагът (парламентът) е избраното от народа представителство.

Социална държава

Германия е социална държава. Това означава: Всеки гражданин респ. гражданка трябва да осигурява издръжката си с работа. Но държавата помага на хора, които не са (напълно) в състояние да осигуряват със собствени сили своя живот. Той компенсира ощетяванията. Съществуват голям брой социални услуги. Към най-важните от тях се числят задължителното социално осигуряване и обезщетения за безработица тип II (вижте глава X „Банки и застраховки“), както и детските помощи (вижте глава VII „Деца и семейство“).

Тук можете да получите информация

Интернет:

- Bundeszentrale für politische Bildung (Федерална централа за политическо образование): www.bpb.de

Информационен материал:

- Федерална централа за политическо образование (може да се зареди на www.bpb.de, в меню „Shop“)

2. Партии и политическо участие

Политически партии

Всеки гражданин и всяка гражданка имат възможност да участват в политическия живот на Германия и да окажат влияние върху политиката, на местно, провинциално и федерално ниво/ Важна възможност за това е сътрудничеството в сдружения на интересите, граждански инициативи, синдикати и партии

Партиите номинират кандидати и кандидатки за избори в местните, провинциалните, федералните и европейските парламенти.

Това са:

- Общински и градски съвет
- Ландтаг (провинциален парламент)
- Бундестаг (парламент на ФРГ)
- Европейски парламент

Политическите партии в Германия имат съответно различни позиции и политически програми. На сайтовете на партиите можете да се информирате за техните становища по отделните теми.

Избори

Изборите в Германия са общи, непосредствени, свободни, равни и тайни.

Това означава:

- **общи:** всички немски граждани и гражданки могат да избират и бъдат избирани, когато навършат 18 годишна възраст.
- **непосредствени:** Народът избира директно депутатите или чрез списък, а не косвено чрез избиратели.
- **свободни:** Никоой не трябва да упражнява натиск върху избирателите и избирателките, за да се избере определен кандидат или кандидатка. Изборите не са задължителни.
- **равни:** Всеки глас се оценява по един и същ начин
- **тайни:** Как отделните избиратели или избирателки гласуват, остава в тайна. Накрая се публикува само общият резултат.

Ако сте немски гражданин, можете да вземете участие във всички избори. Ако живеете повече от три месеца в Германия като гражданин/-ка на Европейския съюз, можете да участвате в изборите за общински и градски съвети и в изборите за Европейския парламент.

Изборът за Бундестаг и повечето Ландтаг-ове функционира по следния начин: Всеки избирател и всяка избирателка имат два гласа, първи и втори глас. С първия си глас избирателите и избирателките гласуват за кандидатите и кандидатките в своя избирателен район (мажоритарна избирателна система). Вторият глас се дава за списъка на една от партиите (пропорционална избирателна система). Вторият глас е по-важен, тъй като той е решаващ за разпределението на мандатите в парламента. Изборите за общинските представителства е регламентирано от провинциалния закон. Поради това тяхното провеждане може да се извърши по различен начин, но следва посочените по-горе принципи за общи, непосредствени, свободни, равни, тайни избори.

3. Интеграционни съвети и комисии

Като политическо представителство на интересите на мигрантите/-тите съществуват в почти всяка община интеграционни съвети и комисии, в някои общини те се наричат дори чуждестранни или миграционни съвети и комисии. Те консултират общинския респ. градския съвет по всички въпроси, засягащи мигрантките и мигрантите темата „интеграция“. В повечето общини те имат право право на петиция и право на изказване

Освен това те също помагат на мигрантите и мигрантките във връзка с важни теми, като например социални, културни и правни въпроси за бежанци.

Интеграционните съвети и комисии се избират по принцип от всички мигранти и мигрантки.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Офис на местния интеграционен комитет
- Миграционни консултационни центрове за възрастни имигранти
- Миграционна служба за младежи

Интернет:

- Bundeszuwanderungs-und Integrationsrat (Федерален съвет по въпроси за имиграцията и интеграцията):
www.bundesintegrationsrat.de

4. Религия

Конституцията гарантира на всеки човек в Германия свобода на религията. Към свободата на религията се числят свободен избор на религията, нейното изповядване заедно с други хора, но и правото да не се избира никаква религия. Централно съдържание на свободата на религията е еднаквото отношение към всички религии. Поради това в Конституцията няма държавна църква. Държавата трябва да се отнася неутрално към религиите: той не трябва да предпочита религии или да ги ощетява. Между държавата и религиозните общности съществува отношение на партньорска кооперация.

Мнозинството от хората в Германия изповядва християнската вяра: Повече от 24 милиона хора в Германия принадлежат към католическата църква, горе-долу същият брой се числи към евангелската църква. Православните християни, мюсюлманите, евреите и будистите са също част от германското общество. С повече от четири милиона привърженици мюсюлманите представляват третата по големина религиозна общност в страната.

Законите за почивните и празничните дни вземат под внимание християнските празници, като Коледа и Велик ден. Във връзка с празниците на другите религии, в някои провинции има възможност децата да бъдат освободени от занятия в училище.

Родителите могат да решат дали децата им да участват в религиозни занятия в училище. По принцип в училищата се предлагат евангелски и католически религиозни занятия. В зависимост от необходимостта е възможно да се провеждат православни и еврейски религиозни занятия. В повечето западно-европейски провинции се изпробват под формата на експеримент религиозни занятия по ислям на немски език. Запланувано е разширение в много провинции.

СЪВЕТ

Попитайте учителката или учителя на Вашето дете за правилата и предложенията във връзка с религиозните занятия в училището на Вашето дете.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Миграционни консултанционни центрове за възрастни имигранти
- Църкви и религиозни общности

Интернет:

- Евангелска църква в Германия: www.ekd.de
- Католическа църква в Германия: www.katholisch.de
- Православни църкви в Германия: www.kokid.de
- Централен комитет на евреите в Германия:
www.zentralratjuden.de
- Турско-ислямски съюз по религиозни въпроси (DITIB):
www.ditib.de
- Съюз на ислямските културни центрове (VIKZ): www.vikz.de
- Общност на алевиитите в Германия (AABF): www.aabk.info
- Централен комитет на мюсюлманите в Германия (ZMD):
www.islam.de
- Германска ислямска конференция (DIK):
www.deutsche-islam-konferenz.de

Индекс

Агенция по труда: 15, 16, 39, 41, 42, 43, 45, 65, 78, 79, 80, 82, 83, 93, 103, 104

BAföG: 81, 82

Болест: 11, 34, 46, 47, 84, 87, 89, 91, 96, 97, 99, 101, 113

Бременност: 19, 58, 59, 60, 61

Видове училища: 72, 73, 74

Виза: 8, 26, 30, 31

Висше училище: 75, 80

Влизане в страната: 8, 9, 10, 11, 24, 26, 30, 31

Граждани на ЕС: 24, 25, 27

Гражданство: 10, 24, 26, 33, 34, 37, 120

Данъци: 36, 48, 64

Данъчни служби: 48

Детски надбавки: 64, 65, 66, 67

Детски помощи: 65, 66, 67, 118

Дневни детски заведения: 68

Договор за наем: 54, 55, 56

Документ, осигуряващ право за наемане на социално жилище: 53

Езиков курс: 12, 14

    за професията: 16

    за деца и младежи: 17

Закон за пребиваване: 44

Закрила на майката: 58, 60, 61

Закрила от уволнение: 47

Започване на собствен бизнес: 43, 44, 45

Застраховка при злополука: 96, 102

Застраховка: 52, 85, 94, 98, 101, 105, 106, 107, 118

    осигуряване срещу безработица 48, 102

    здравна застраховка 19, 46, 48, 84, 85, 86, 87, 96, 99, 100, 101

    социално осигуряване за гледане и грижи 48, 101

    пенсионна застраховка 48, 93, 96, 97, 98

частна и имуществена застраховка	105
социална осигуровка	96, 97, 118
осигуряване срещу злополука	96, 102
Защита на потребителя:	23, 106, 111
Здравен център:	60, 90
Здравна осигуровка/здравноосигурителна каса:	19, 46, 48, 84, 85, 86, 87, 96, 99, 100, 101
Здравна профилактика:	87, 99
Избори:	118, 120
Интеграционен курс за жени:	14
Интеграционен курс за младежи:	14, 15
Интеграционен курс за родители:	14
Интеграционен съвет:	120, 121
Интеграционен курс:	12, 13, 14, 15, 19, 22, 27, 28
с ограмотяване:	14
за родители:	14, 15
Помощен курс:	14
за жени:	14
за младежи:	14
Интензивен курс:	14
Интензивен курс:	14
Кандидатстване:	41, 42
Конституция:	33, 116, 121
Консултационен център по въпроси за миграцията:	1, 11, 15, 16, 18, 19, 20, 23, 28, 29, 32, 35, 38, 42, 43, 45, 67, 69, 73, 77, 78, 79, 82, 83, 95, 99, 103, 104, 111, 115, 121, 122
консултация	
Консултация относно Спин:	90
Професионална консултация:	39, 78, 79
Консултация по въпроси за възпитанието:	69
Консултация относно дългове:	95
Консултация относно Спин:	90
Консултация по въпроси за миграцията:	23, 28, 29, 32, 35, 38, 42, 43, 45, 67, 69, 73, 77, 78, 79, 82, 83, 95, 99, 103, 104, 111, 114, 115, 121, 122
Консултация по въпроси за наркотиците:	91
Консултация по въпросите за зависимостта:	91
Кредит:	94, 95
Курс за ограмотяване:	14

Матура:	75
Мигрантска организация:	78, 114, 115
Миграционни служби за младежи: 11, 15, 16, 21, 22, 23, 29, 32, 35, 38, 42, ...	67, 77, 78, 79, 82, 121
Надбавки за отглеждане на дете:	62, 63, 64, 65, 66
Наем:	51, 53, 54, 55, 56, 57, 94
Народен университет:	12, 83
Обезщетение за безработица (тип I + II):	33, 64, 66, 102, 103, 118
Обучение: 12, 14, 17, 19, 21, 27, 37, 39, 42, 43, 62, 65, 72, 75, 78, 79, 81, 83	
Ориентировъчен курс:	12, 13, 14
Осигуровки:	84, 98
здравна осигуровка	87, 99
осигуряване за старост:	99
Осигуряване срещу безработица:	48, 102
Отглеждане на деца:	64, 68, 69
Отпуск:	46
Парично обезщетение при болест:	99
Пенсионна осигуровка:	48, 95, 98, 99, 100
Пенсионно осигуряване:	99
Пенсия:	48, 93, 96, 97, 98
Подпомагане на обучението:	81
Покупки:	12, 23, 106, 107
Политически партии:	119
Помощ за жилищен наем:	53, 66
Помощ за отглеждане:	62, 64, 65
Право на пребиваване:	22, 24, 26, 27, 29, 33, 34
Предложения за поощряване изучаването на езика:	76, 77
Преквалификация:	36, 43, 83, 102
Преместване:	52, 53
Преселник/-чка:	1, 24, 26, 39, 80
Придобиване на гражданство:	22, 24, 32, 33, 35
Признаване:	36, 37, 38, 39, 43, 82
Присъединяване на съпруг/-а:	10, 11
Програма ESF-BAMF:	16, 17
Промяна на адресната регистрация:	52, 53
Професионален информационен център (BIZ):	39
Професионална квалификация:	43, 83

Работно време:	46
Разплащателна сметка:	94, 95
Разрешение за временно пребиваване:	24, 26, 27, 31, 63, 66
Разрешение за постоянно пребиваване – ЕС:	26, 28
Разрешение за установяване:	26, 27, 28, 31, 63, 66
Религиозни занятия:	121, 122
Родителски отпуск:	47, 58, 62, 64, 65
Самостоятелна стопанска дейност:	36, 44
Свободно движение:	24, 27, 44
Семейна каса:	65, 66, 67
Сертификат за завършен интеграционен курс:	14
Синя карта на ЕС	26, 30, 31
Следване:	14, 17, 30, 43, 72, 75, 78, 80, 81, 82
Служба за жилищно настаняване:	23, 50, 52, 53, 54, 56
Социална осигуровка:	96, 97, 118
Социално осигуряване за гледане и грижи:	48, 103
Спешен случай:	85, 128
Тест за придобиване на гражданство:	34, 35
Трудово посредничество:	39
Трудово право:	36, 46, 47, 58
Търсене на жилище:	50
Търсене на работа:	14, 36, 40
Увреждане:	11, 34, 47, 75, 92, 93, 97
Училище:	1, 12, 17, 19, 21, 39, 66, 68, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 83, 102, 121, 122
Федерална агенция по труда:	30, 31, 36, 38, 39, 40, 42, 43, 67, 79, 82, 83, 102, 103, 104

В спешни случаи

Понякога е необходимо някой спешно да се отзове и Вие се нуждаете от спешна помощ. Запомнете добре посочените по-долу телефонни номера. В случай на нужда тук ще получите спешна помощ.

Най-важните номера

Бърза помощ: 112

Тук ще получите веднага помощ, ако някой е много болен или тежко наранен

Пожарна: 112

Ако е избухнал пожар у дома Ви или сте видели пожар в друга къща, трябва веднага да се обадите на този номер.

Полиция: 110

Станали сте жертва на акт на насилие или сте наблюдавали извършването на престъпление? Обадете се веднага на полицията! Можете да се доверите на полицейските служители.

Телефон за утеха: 0800 1110111 или 0800 1110222

Отчаяни сте и не знаете какво да правите? Служителите и служителките на телефона за утеха с удоволствие ще Ви консултират – не е необходимо да казвате името си, ако не желаете това.

СЪВЕТ

Всички телефони за спешни повиквания са безплатни и можете да се обадите на тях 24 часа в денонощието. Не се притеснявайте да позвъните!

Издателско каре

Издател

Федерално министерство на вътрешните работи
Alt-Moabit 101 D, 10559 Berlin
от м. май 2015 г.: Alt-Moabit 140, 10557 Berlin

Редакция

Федералната служба за миграция и бежанци
Отдел „Управление и осигуряване на качеството на проекта,
интеграция чрез спорт”
90343 гр. Нюрнберг

Редакция

м. август 2014 г.

Печат

Bonifatius GmbH Druck-Buch-Verlag, Падерборн
5 актуализирано издание

Оформление и продукция

MediaCompany – Agentur für Kommunikation GmbH, гр. Берлин

Снимки

Снимка на заглавната страница: © BMI, S. 2, 9: © Pavel Losevsky/fotolia.com; S. 4, 13, 18: © Katy Otto;
S. 4, 25, : © Marion Vogel; S. 4, 36: © endostock/fotolia.com; S. 4, 51: © iStockphoto.com/m-1975;
S. 2-3, 59: © iStockphoto.com/monkeybusinessimages; S. 4, 72: © contrastwerkstatt/ fotolia.com; S. 4, 84:
© Mast/fotolia.com; S. 95: © iStockphoto.com/basht; S. 4, 107: © iStockphoto.com/aloha-17; S. 3, 112:
© Marion Vogel

Брошурата е безплатна и може да се поръча на различни езици при

Издателство на Федералното правителство

п. к. 48 10 09, 18132 гр. Роцок

тел.: +49 30 18 272 272-1

факс: +49 30 1810 272 272-1

имейл: Publikationen@bundesregierung.de

Интернет: www.bmi.bund.de

артикулен номер: BM14024

Посочените от Вас лични данни във връзка с изпращането на изданието ще бъдат изтрети след успешната доставка.

Указание

Промяната на нормативните уредби, адресите и телефонните номера може да повлияе върху актуалността на брошурата или части от нея да станат невалидни.

За това по важни въпроси се информирайте винаги на място.

www.bmi.bund.de
www.bamf.de